

Dun Bosco Kaddis.

"Sinite parvalos venire ad me."

S. MARCO X, 14.

Chif tüeleđ Ġanninu bħal ũarda fix-xeũchi ;
Deher fkajjar ġo Becchi 'mcaħħad mill ġid!
Chemm bata sa trabba, u beca sa chiber!...
Il Ġbija ta Cristu Hu hā mit-tüelid.

Fis tfaũũar fil kodos x'hin fuk l'artal telagħ,
Missier Alla għamlu tat-ffal imnicetin.
Liz-zgħar mār ideũũak il manna tas-sēma,
Id-dmugħ ixxuttalhom u għamilhom ħenjin!

"O ħallu lit-ffal jigu collha ma gēmbi
Għax tagħhom il gēna" mār jgħid ma Gesù.
Lit-tigri immansa fi ħrief Hu biddilhom.....
U lilhom mār tellagħ sa l'ghola virtù.

Dun Bosco ũied l'agħsel geũũa 'l fomm tal fkajrin,
Int xmara li tarmi tal gēna il ferħ!
Chemm ħadmet die rāsec, chemm aghemxu għaineje?!
Dac gismec ittertak ma jafx x'inhu serħ.

Dun Bosco! Dun Bosco! 'l kdusija minn tiegħec
Hi cattred il fidi fost ebār għegubijet.....
U l'opra ta għerkec maħtura mis-sēma:
Fi zmien l'actar ksajjar lid-dinja imliet.

Issa inthom o ħuti li gejtū taraũha
Il Ġbija ta Bosco għaddejja fuk l'art.....
Nitolbu b'kalb ũaħda 'l kaddis minn taz-zagħżagħ
Jixħtilna mis-sēma coll xorta ta ũard.

Tas-Sliema, fil 5 ta Mejju 1935.

Carmelo Galea, S.C.

Salesian Press, Sliema.

Teatru Salesjan - Sliema -

Arkivju ta' l-Iscripts

No. 007

105
Nikro per il Butta fuori.
Tutti i diritti sono riservati.
Nelle Antiche
24. marzo 1940
S. Maria

Salva Carmelo

"Mil Calvariu ghal fuq l'artat."

(San Gjuann Bosco.)

Dramm f~~4~~ atti, prologu u ~~epilogu~~ ta' C. Galea. S.C.
*u Quocru*Persunaggi tal Prologu.

Giovanni Bosco, raghaj ta' 9 snin.

Antonio huh ta' 22 sena.

Mamma Margherita omm Giovanni.

Don Calosso Kappillan ta' 70 sena.

Mario ghadu predestinat ta' Giovanni ta' 19 snin.

Bniedem misterjus.

Lehen tas-Sema.

Tfal ta' cull daqs pajsani umbat visjonarji.

Persunaggi tad-Dramm.Don Bosco diga qassis ta' ³⁴~~34~~ sena.Don Rua abbati umbat qassis. *sin 14*Cagliero abbati umbat isqof. *sin 15*

Domenico Savio ta' 14 il-sena.

Can. Cottolengo ta' 60 sena.

Don Cafasso surmast ta' Don Bosco ta' 50 sena.

Mario l'ghadu ta' Don Bosco ta' ~~34~~ sena.

Menico ibnu ta' 9 snin.

Buzzetti purtier ta' l'oratorju.

Virr kap tal-logga tal-maghzuni.

Konti Cajs nobbli sinjur.

General tar-Re.

Direttur tal habz.

Karzrier.

Mecio indionta 4 snin

Spirtu Hazin.

Frater Beneditto, in noce bator

Zewg fratelli tal-Misericordia tfal pajsani u visionarji.

L'azzioni tisvolgi ruhha, prologu f'Beccchi ta' Castelnuovo D'asti fl'1821 sal 1825. Il bqija tad-Dramm jisvolgi ruhu fil-Belt Capitali ta' Turin mil 1848 sal 1888. Costumi tal-Karantotto.

*Id. Drittjet Colle huna riservat
ghall' autor Galea Carmelo*

Mill- Calvarju ghal fuq L-Artal.

(San Giuann Bosco.)

L-ewwel zmien prologu (Il Holma u il Calvarju.) l-ewwel parti fl' 1821. ix-xena tirrapresenta campagna fil-kobor daqxejn mudlama, sigra kbira tahta blata margeriti u peprin l' hawn u l-hemm u cnisja fil bghod, mat-tluh tax-xemx.

L-ewwel kena.

Giovanni wahdu umbaghad il-bniedem misterjuz.

Giov.

(Hekk kif jitle is-separju jinsab bil-keda fuq gebra taht is-sigra bil-ktieb f'idu u mat-tokki tal qampiena jogghod gharkuptajh jaqla 'l-kapell, irodd is-salib, u jghid xi talb bil-mod, malli tieqaf il-qampiena jkum bil-wiekfa u jibda jsejjah il-bakar.) Fiorina! Inti vjoletta.--- ersku l-hawn ghax hemm hekk ma huwiex tghana, gwaj ghalija jekk jigi hija Antonio u jara l-bakar fir-raba' ta' hattiehor, u inkas jiena ma rridom jghamli hsara. (Imur jhares) Ejja vjoletta. Hekk mela, araw li tobduni bhal ma jiena lill mamma Margherita. Issa jiena sejjer norqghod ftit fuq dan il-haxix u intkom ogghodu bravi, fimtuni? Oh sewwa vjoletta nizzlat rasa, qaltli iva, imteddet fl-art; Fiorina ghammet bhala, hekk mela isim-ghu minni jiena ghandi hafna naghas ghaliex dal-ghodu komt fit-tlieta biex najn il-kuddiesa tal-kappillan, umbaghad qaghad najn l-ommi biex tghagen il habz, u issa ghajnejja nhossom jinghalqu wahedhom. ((jinted fuq il-haxix fil-hin tibda tinstema' muzika helwa u dejjem toqrob umbaghad kant ta' l-angli. Hekk kif jiekaf il kant jinstema' ghajjat konfus ta' tfal li dejjem joqrob; sadattant Giovanni jansab rieqed fil-fond u jitharrek xi ftit, hawn it-tfal jithlu fix-xena mharbtin u jaqbd u jghatu lil xulxin bil-pomnijiet bla hniena. Giovanni jkum bhal fantasma min ghair ma jiftah ghajnejh jidhol qalb il folla ta' tfal u jaqbad jferraghom ujghati u ukoll bil-pomnijiet, fil-hin jifacca Gesu' f'nofs dawl kbir libes libsa twila rosa u mant twil abjad l-muzika tieqaf.))

Bniedem.

Giovanni! x'inti tghamel? (Ma din il-kelma it-tfal johorgu l-koll mix-xena u jibka Giovanni ma Gesu' li jibka kiesu fantasma b'ghajnejh mghaluqin bhal minn qieghed johlom.) Mhux bis-swat izda bl-imhabba u bil-carita'. Hares xi gralek kulhadd harab minnek. Giovanni Bosco, jekk inti trid tirbah il-club ta' dawn te-ckejkun hbieb tieghek u tigbidhom lejk ghandek tehedhom bil-hlewwa; ghallimhom, kemm huwa ikrah id-dnub u kemm hija sabieha il-virtu'.

Giov.

((johlom bhal-qabel)) Sinjiur int minn int? Minn fejn inti gej? Il-hwejjeg tieghek ifuhu aktar mill-girlandi tal-gilju u tal-ward, il-kliem minn fommok nhossu bhal balzmu u incens, il-harsa ta' ghajnejk donnom ir-raggi tax-xemx!

Bniedem.

Ghal-issa ifhem biss dak li qieghed nghidlek, ghaliex l-ebda kliem ma huwa bizzagjed biex jiftiehem dan il-gmiel.

Giov.

Ma jiena Sinjiur kif nista' nghallem lill dawk it-tfal, ghadni ckejken wisq biex nghamilha ta' surmast, omni Margherita iva dejjem tghallenni il-vangelju ta' Gesu'.

Bniedem.

Jiena kollox naf ghaliex werqa mis-sigra ma taqax jekk mhux fl'isem tal-kmand tieghi, ghalhekk jiena minnek ir-rid dan u inti nizzel rasek biex tobdini, mela ibda biex titghallem ghaliex ghat jigi zmien illi ezerciti kbar ta' tfal jkollok quddiemek, u inti tkun l-appostlu taghom biex tiehu hsiebhom.

Giov.

Sinjiur jiena fqir wisq, nixtieq li kiekun nistudja izda meta nghid l-ommi biex immur l-iskola twegibni bid-dmuh f'ghajnejha; ibni inti l-tim flus ghall-iskola ma ghandniex mur irghail-bakar sa kemm Alla jrid.

Bniedem. Alla jrid illi inti jkun sajjed tal-erwieh u huwa jinsab mieghek, biex minn raghaj ta' l-animali jghamlek raghaj tal-bnedmin.

Giov. Sinjiur ghidli inti, x'ghandi nghamel?

Bniedem. Jiena sejjer nqedlek mieghek Regina li ghandha seta' fuq is-sena u fuq l-art, mimlija bil-Grazzji u bil-gherf li fiha tigbor l-gniel kollu tal-holqien u inti bil-ghajna ta' din il kewba taz-zerniek is-sir gharef, u jirnexxielek tghamel kbar ghogbijiet; dbiddel wicc l-art, ix-xewk tibdel fil-ward u l-imrar fil-hlewriet, izda minghair dina r-Regina omm ta' kulhadd inti pass wiehed ma tattex.

Giov. Sinjiur, dan il-kliem misterjuz jiena nifmu ma nistax... x'qiegħed nilmah taht riglejk, fjur godda jitwiieldu minn kull-lewn, gilji bojod daqs is-silg, saru tfal zghar, ghajnegħom jiddu bhal-kwiskeb, f'nofs ta' lejl, xaxthom safra lewn id-dgħeb.

Bniedem. Dawk huma il prediletti ta' Gesu' ~~Ma~~, issa inti trid taf jien minn jien? Jien huwa b'inn dik illi ommok għalmitiek is-selmilha tlied darbiet ma tul il-jum.

Giov. Omni għalmitni ukoll illi ma għandix mitkellem ma minn ma nafux, jekk ma tatinieħ il-permess, għalhekk ghidli, int minn int?

Bniedem. Hares hemm, u staqsi l-omni min jien. (Ma din il-kelma fil-fond tax-xena wara velu tidher il-Madonna qalb is-shab qiesa Regina mdawra bl-isplenduri tad-dawl, u mottija b'mant celesti miksi b'hafna stillel tal-hagar prezjus.)

Lehen. Ibni Giovanni, hares hemm lejn dawk it-tfal.

Giov. ((Imur jhares fil-fond u jinzel għar-rkuptejh)) X'qiegħed nara?! Dawk it-tfal imbidlu kolla f'animali feroci, qiegħed nħossni nintela bil-biza!

Lehen. Tibza xejn, dak huwa l-qasam tiegħek fejn inti għadd trid taħdem sal-mewt, għamel illi dawk l-animali, jimmansaw bhal hrief, u dan għamlu għall-ulied tiegħi, hares issa xinhu li gara.

Giov. Liema bidla, x'ghogbijiet, dawk it-tigri u orsijiet imbidlu fi hrief l-aktar helwin, haħu x'beħa ta' bnedmin, resqin l'hawn, iffurmaw bhal Genna ta' l-art! X'iffisser dan, oh Regina bil-grazzji mimlija?!

Lehen. Il-quddiem kollox tkun taf.

Giov. ((Baqa' wieqaf bhal statwa u Gesu' wkoll)) Il-hrief qegħdin dejjem jizdiedu, mixjejn dejjem l-hawn bhal mewg tal-baħar... tattew bil-ibies tal harir, rashom nkurunati bil-ward, ghoddom waslu, hawn fil-krib. ((Ma din il-kelma jibda jerga lura, sa kemm jsib ruħu mindud fuq il-haxix fejn kien qabel, u jibka mitluf fin-nghas. Hawn daqs tnax il-tifel zghar, jithlu l-ibsin l-abjad b'kuruna tal-ward f'ra-shom, u jmorru joqghodu għar-koptejhom wara l-velu quddiem il-Madonna, u jkantaw (Ai tuoi pie Maria diletta) malli jispicca l-kant l-viz-zjoni tispicca, u Gesu' jirtira wkoll, jibka biss Giovanni waħdu riegħed fuq il haxix)) (Ix-xewk telgħat seua.)

It-tieni Xena.

Antonio, Mario u Giovanni riegħed.

Mario. ((Jidhol warajh Antonio nkurlat)) Hares Antonio, inti bil-kemm temmi-nni meta ngħidlek xi haga fuq ħuk Giovanni, dejjem bil-ktieb f'idu jew ma gembu, u meta jibba jaqra jorqghod bhal ma jghamlu l-ghazzi-nien, jew tarah ighamilha ta' klawn jew prestigjatur biex jdaħħaq lin-nies, Ha, ha, ħaj.

Antonio. ((Inkurlat.)) Wasal iz-zmein li natu tmien ta' dawn il-hmerijiet, jekk huwa ma jismax minni ħazin jkun għalih.

Mario. Addio bakar, u addio xoghol tar-raba' wkoll.

Ant. Mamma Margherita, hija l-htija, ta' kull ma qiegħed jsir, hija fis-ditu minn ekunitu u tilfitu għall-kollox; imma meta mmur d-dar nghanlu il-kontijiet.

Mario. ((B'ghajra satanika)) Is-sinjurinu dahhal f'mohhu illi irid jilhaq xi bniedem kbir, xi avukat peresempju, jew għandu hila isir qassis, u min jaf fl'ahhar jilhaqx papa ukoll hah, hah, haj. ((Giovanni jit-harrek))

Ant. Ma jridx, jahdem fir-raba' għaliex l'imghasqa tagħmillu l-kallijiet, għandu jdejh fini is-sinjurinu, imma issa imwebbisomlu jiena għaliex nixthu barra mid-dar u jkollu jara x'jagħmel biex jiekol, għalli jmut bil-guh.

Mario. Ta' min jippruvalu daqsxejn il-guh lil dan l'impustur.

Ant. Halli nghanlu jiena kif imur jorqod u jhalli il-baqar wehidhom. ((Imur jaqbad lil Giovanni u jimmaltrattah))

Giov. ((Jghajjat għajta maqtuh) Mamma tiegħi, (Jistembeh u jibqa mibluh))

Ant. Sejjah, iva l'ommok forsi tpoggik gewwa vetrina tridx inlibbsek lingwanti bojod ukoll?

Giov. ((Imbezzgħa)) Antonio xinhua id-deni li jien għamiltlek?

Ant. Jekk trid tiekol mur ahdem bhali jien ili imqajjem mill'erba' ta' fil-ghodu baxxut flart nagħti bl-imasqa u nafas il mohriet fuq it-tup.

Giov. Jiena nagħmel ix-xogħol ta' ckejken li jien, għadni anqas għalaqt id-disa snin.

Ant. Dan inti issejjahlu xogħol? Sighat shahrieqed għal għajn ix-xemx.

Mario. Hah, hah, hah, haj.

Giov. Kollox qiegħed nifhem, fejn jidher id-dell ta' Mario stenna li jin-gala dejjem l'inkwiet.

Mario. Lila dan il-kliem? ((Jaqbad gebla mill-art u jghaddu biha))

Giov. X'sejjer tagħmel? Mhux forsi veru? Ma nafx għaliex kullinkien insi-bek tip-persegiutani donnok biza' min Alla m'għandekx.

Mario. Antonio razzan lil huk għax sejjer jigri id-demm. ((Ikun ser jit-falu il-gebla.))

Giov. Għandek il-kuragg tasal sa hawn? Tibzax Mario imma jiena nahfirlek.

Ant. Hallik issa min Mario u ifimni x'sejjernghidlek jien. ((Jaqbd minn driegħu)) Qiegħed tara fejn huma l-baqar hux, ta' min joqtluk bis-swat.

Giov. Iva għadhom reqdin kif hallejthom jiena.

Ant. Dasgur inxew fuq l'esempju hazin tiegħek.

Giov. Mhux esempju hazin li tkun għajjen u għajnek tmur bik... O Toninu kieku nirrakkuntalek x'holma sabiha tal-Gemma hlomt sgru illi inti izjed taħqarnix.

Ant. Hallik issa mill-holm għaliex hallejt il-baqar wehidhom? Ara fejn huma sejrin?

Giov. Antonio tinkwetax ruhek daww għal daqsxejn ta' sinjal li nhamilhom jigu. ((Imur isejgħilhom)) Fiorina, Violetta, għarahom gejjin.

Ant. Ha biex darb'ohra titgħallem. ((isabtu ma l'art))

- Mario. ((Sodisfatt)) Ghamiltlu kif kien jisthoqqlu.
- Giov. Mario inti tixtieq id-deni lil ghajrek mentri Gesu' jghallimna in-hobbu lil kulhadd.
- Mario. Ha din ukoll ((Itih daqqa ta' harta))
- Giov. Mario kieku irrid, ghavolja ckejken ghandi sahha bizzejjed biex niddefendi ruhi, imma Gesu' gal li min itik daqqa ta' harta dawwarlu haddej biex itik ohra. Ha ghati kemm trid ((Jippresentalu haddah))
- Mario. Le' bizzejjed dik, basta qalbi issodisfajta.
- Giov. Mario inti qatt ma smajt minni u ara x'sejjer nghidlek illi ghad tispicca hazin.
- Ant. X'naf min ghad jispicca hazin.
- Giov. Iz-zmien itina parir.----
- Mario. Issa max-xewqa lissir qassis bhal xejn ma trid ukoll taghmel xi profezia.
- Ant. Min jaf ghadx narau xi isqof.
- Mario. Jew jispicca biex jghamluh Papa u fl'ahhar iwaqqfulu monument fil-Belt capitali ta'Turin. Hah, hah, hah, haj.
- Giov. Din ma hix il-holma tieghi.
- Ant. Halli nisinghu mela? X'inti tistenna?
- Giov. Ix-xewqa tieghi hija li naghmel hafnagid, nigbor it-tfal fqajrin nghallimhom id-dutrina nixxotta d-dmuh ta' min hua infelici u fil bzonn.
- Ant. Mela ibda biex tixxotta tieghek stess. ((Ikun sejjer biex itih daqqa ta' sieq fil-hin jigi mizmum min Dun Calosso.))

It-tielet Xena.

Don Calosso u ta' qabel.

- D. Cal. ((Xwejjah ta' 70 sena jidhol bil bastun f'idu imchebbeb go mantell iswed xalletta kbira mdawra m'ghonqu u kappell kbir imur izomm lil Antonio)) X'sejjer taghmel b'idejk ibni hekk tittratta daqsxejn ta' tarbija?
- Ant. Halli jitghallem Reverendu.
- D. Cal. U le' mhux hekk. It-tfal jitghallmu bil-hlewwa u mhux bis-swat.
- Mario. Antonio ahjar immorru ghax issa gejjja il-prietka.
- D. Cal. Kif inti ukoll ghadek anqas tidher. X'wahda din! F'hiex wasalna. F'hiex wasalna.
- Mario. Xbajt nismahhom il-prietki ta' dan l'impustur ta' Giovanni ta' kuljum jigi joqghod jirripetilna dak li sama minghand il-Kappillan.
- D. Cal. ((Lil Giovanni)) Bravu t-tfajjel taghmel sewwa. ((Lil Mario u lil Antonio)) Chellkom bzonn timitawhdaqsxejn izda l-guvintur ta' daz-zmien tilfu rashom ghal kallox.
- Ant. Reverendu mhux bizzejjed il-fsied ta' ommu Margherita? Jongos it-tmellis tieghek ukoll. Sahha Reverendu.

Mario. Sahha. Alla laqqakom, arg taghmilx minnu qassis ~~xxxx~~ ^{għidli} tajba ghandek f'idejk. Hah, hah, haj. (Mario u Antonio jitolqu)

D. Cal. ((Jikkumpanjom bil-harsa u jagħdirhom)) Nithassarkom tassw, povra guvintur abbandunata! Min jahseb fihom dawn it-tfal? X'taqt li kieku jiena għadni zagħzuh, imma jien diga għandi rigel wiehad fil-qabar. Kellu bzonn kieku id-drieh tal-Provvidenza jibghat fid-dinja xi ruh ispirata li tiehu hsieb ta' dawn it-tfal mitluqin f'nofs it-trieq taht id-dwiefer ta' l-anglu tad-dlamijiet.

Giov. Reverendu jien huwa dak ((Ikun f'daqqa))

D. Cal. Kif, int? Xijhu? ((mistghageb))

Giov. Jien huwa dak l'appostlu mhabbar missmewwiet.

D. Cal. Inti tfajjel ckejken appostlu tal-guvintur?

Giov. Dan Alla iridu minni.

D. Cal. Għadek ckejken wisq.

Giov. Iva ckejken imma kieku taf il-gmiel tal-holm tiegħa.....

D. Cal. ((wahdu)) Bhal dan it-tifel għadni ma rajt qatt. Ghidli tfajjel inti x'ismek?

Giov. Bosco Giovanni.

D. Cal. Bosco Giovanni, bravu. Missierek x'jagħmel?

Giov. Missieri mghandix, halli ckejken ta' sentejn.

D. Cal. Inti ltim? Imma ommok għandek hux veru?

Giov. Iva, jisimha Mamma Margherita izda ma jghaddix zmien wisq illi ikol-lna ninfirdu min xulxin ((jibchi)) u nibqa wahdi f'nofs it-trieq.

D. Cal. Dan għaliex?

Giov. Għaliex dak hija Antonio illi rajtu isawwatni ma iridnix fid-dar u sikwit jghidli illi irid ikeccini ((jibchi)).

D. Cal. Dan ma jkun qatt għaliex hawn jiena naqbez għalik.

Giov. Nizzikhajr ta' kull ma qiegħed tagħmel miegħi. ((ibuslu idu))

D. Cal. Bravu, bravu Bosco Giovanni. Issa m'għandekx għax tibchi izied. Ghidli haga l'ewwel Tqarbina għamilta?

Giov. Iva, u min dak in-nhar l'hawn bqajt nircievi lil Gesu' kulljum.

D. Cal. Thobbu lil Gesu'?

Giov. Singur, ommi għalmitni nhobbhu hafna.

D. Cal. Bravu, bravu, mela kont qiegħed tghidli li hlomt helma sabiha?

Giov. O kieku taf liema gmiel!

D. Cal. Irrakkuntali.

Giov. Hlomt li sibt ruhi qalb hafna tfal jiggieldu bejniethom u jitkellmu hazin jiena dhalt f'nofsom biex inferragħom u anche jien bdejt inti-hom bil-ponnijiet. F'daqqa wahda deħirli bniedem misterjus umbat mara qisha Regina li donnohom kienu nizlin mis-smewwiet, dawn qaluli, "Mhux bis-swat imma bl-imhabba u bil-karita'." F'daqqa wahda nara li dawk it-tfal jinbidlu f'annimali feroci umbat isiru hrief gwejdin.

- D. Cal. Holma tasseu interessanti. Ibni x'tifem inti minn dac il holm?
- Giov. Jena nifem illi Alla iridai incun l'appostlu tal guventur, u Maria tcun il guida tighi.
- D. Cal. O echejchen ta kalbi, din xewka tasseu kaddisa; min jaf jecc Alla ghac itic tasseu dina il grazzia biex tiehu hsieb it-tfaa abbandonati..... ((jghanku mighu.))
- Giov. Incun fic-centru ta kalbi! O chiecu insir kassis, nibda nigbor lit-tfal mid-dinja colla, nghallimhom u imbidilom bhal hrief bhalma holmitni il Madonna; nibda nghain lil Papa biex insalva hafna iruieh li ma jgharfulx lil Gesu'. Iva jiena dina il vuci inhossa dejjem actar mill krib u ~~sana~~ dejjem ticher geuaa kalbi. Imma il mezzu minn fejn?
- D. Cal. Bosco, actar ma nisimghet titchellem actar dejjem inhossoc tghogobni. Ghajdli, taf xihagia ta li scola?
- Giov. Naf ftit ~~nakra~~ u nictab.
- D. Cal. Inti trid tasseu issir kassis?
- Giov. Iva, kassis bhalec.
- D. Cal. ((Itaptaplu fuk rashu)) Tajjeb Giovanni, Ghada nistennjec fill cnisja ta Murialdo. Staksi ghal Dun Calosso il cappillantal, Cnisja il cbira halli nibda biex natic l'ewwel lezioni, f'itni?
- Giov. ((ferhan)) Iva Dun Calosso; halli immur malair nghaid l'omni.
- D. Cal. Tinsieq eh? Dun Calosso.....
- Giov. Sigur li ma ninsieq. ((Jitla jigri ferhan))
- D. Cal. ((jaccompagnah b'harsa ta Simpatija)) Min jaf min jaf jecc Alla iridux tasseu tighu lil dan it-tfajjel...

((Isseparju jinzel ghal ftit.))

Separju.

Icomplu il prologu it-tieni parti wara 4 snin manzul ix-xemx.

Tibdil ta Xena.

Camera rustica fid-dar fejn twelad Duq Bosco, fill fond bieb u fill gemb tieka ghal barra, f'nofs il Camra mejda rustica, fuka sorra bil hwejjeg u ctieb, banchetti u siggijet kodma, crucifiss imdendel mal hajt, fuclar jizighal bin-nar fir-rocna u ghasfur geuaa gaggia bejn il quinti.

Ir-rabgha Xena.

Mamma Margherita wheda.

- Marg. ((Liebsa mudestament bil cappucc abjad u illamtat f'rasha, glecc u dullett oscuri u xiall fuk spallejha, keda gharcuptejha fl'art kuddiem il crucifiss bil curuna tar-ruzarju f'idejha, mil hgieg tal tieka tider niezla il borra)) O helu Gesu' ta kalbi, inti bis taf chif jena rabbeitlec lic-chejchen Giovanninu tighi. Din id-dar rait-hu jitwieled bhal giaghaura u jitrabba bhala gilju fis-safgha ta kalb ta l'angli, hua tilef lil missieru ta sentejn u jinsab mahkur minn huh Antonio u quasi inchecci mid-dar!.. Ghatih inti il ghajnuna Ghajdli Gesu', X3sejjer icun il futur tighu? Icolli ix-xiorti nara tiela fuk l'artal sacredot? Izda il mezzu minn fejn? Ahna fkar wisk... Bil chemm irnexieli nigbor dina it-tibdila hwejjeg minn ghand il girien ((Tiftah is-sorra tal hwejjeg li hemm fuk il mejda

lesta ghal Giovanni u tibda ticcontemplhom) Imseichen Giovanninu heccu it-tejor tighu, kmis, kalziet, mactur u par calzetti. Ghamiltu fukem ftit Gelsomiri biex ghall'inkas infeuuchomlu ftit. Hua tasseu sejjer jittak u ihallini?!... u icolli jena il curagg'nassasti ghal din il partenza?!(Timsah xi demgha) X'takt li chiecu geua din is-sorra impogilu kalbi u johodha mighu, ma hua sejjer wahdu ghal'onk it-triek. Imseicna kalb ta omm? Dina il firda sgur sejra ticcagiuna-li il meut! (Timsah xi demgha) O giaura ta kalbi Giovanni, x'tghamel inti meta idddauar uiccec u ma issibx ma gembec lil Mamma Margherita? Gesu' ahseb fieh inti. (Targia tinzel gharcutejha)

Il Hames Xena.

Giovanni u Margherita.

- Giov. (Issa ghandu l3 is-sena jithol b'mantellina seuda fuk spalleih, imxarrab, zarbun goff ta l'ingnam u hatar f'idhu imbicchi u sconsolat) Mamma, mamma!
- Marg. Giovanninu tighi. (Tkum tmur fejn Giovanni) Ghaliex kied tibchi?
- Giov. Itlob Mamma itlob! (jibchi)
- Marg. Ghajdli, forsi dac Antonio regia tac bil bastin? (Tghanku)
- Giov. (jibchi) Le Mamma xihagia izjed.
- Marg. Izjed x'jista icun ghaidli? L'omnoc mghandec tahbilha xejn.
- Giov. Jena tlift it-tieni missier. (Jibchi)
- Marg. Trid tghajd?!.....
- Giov. Dun Calosso! (jibchi)
- Marg. Dun Calosso?! jakaun?!
- Giov. Ir-ruh tighu it-tajret lejn il Genna! Cont kied ingior il hatab u inuarrab il borra mil mghodijet x'hin milmah tfajjel jghamilli signal mil boghod umbghad isejjahli... jena tlakt b'girja uahda, nasal hdein id-dar ta Dun Calosso bla nifs, uara il bieb insib hafna nies jibcu, nithol malair geua, u insib fuk pultruna lil cbir benefattur tighi jehu l'ahhar nifs tal meut! Bexiak ghajnein ghara-fni ried chiecu ichellimni, ma il forzi ma tahx; allura ghamilli signal, poggieli ciavetta f'idejja u rieni li Fl'armarju hemm xi flus f'dakka uahda ghergherli xi cliem fuk l'iscola, rashu nizlet fuk spalleih, dahakli u dic id-dakka chienet is-sejha ta l'angli fissem. (jibchi)
- Marg. O signur atieh il mistrieh ta dejjem, ~~għaliex~~.
- Giov. Mamma issa tasseu spicciat cul tghama ghalija, addie scola, addio sacredożju u addio progetti... id-dar ta Dun Calosso mghaluka ghalija ucoll, il pavaliun tas-sema bil cuecheb zbieh tighu bis sejjer icun issakaf tighi. (jersah lein ommu) Mamma, mamma, lilec bis ghandi u anche minnec minn ghaun u ftit jehor..... (Ma jiflahx icompli il chelma)
- Marg. Ibni pero' ghad fadallec il'Alla li Hua is-sid ta cull holkien. Ma ghajdli Giovanni u b'dic ic-ciavetta tal flus x'ghamilt?
- Giov. (Jiccalma) Malli il kaddis D. Calosso ghalak ghajneih fis geu il kraba tighu biex jehdu hsieb ta culma halla urainh,
- Marg. Hecc jghamlu dejjem il bnedmin. U inti chif gibr ruhec?
- Giov. Chif ghallimtni inti Mamma. Tghajhom ic-ciavetta u meta f'athu l'armarju sabu 10,000 franc u culmin chien presenti culhadit kabes tal: "Giovanni, dauc il flus Dun Calosso hallihom ghalic" izda jena cont

pront wuegibthom; marride xejn, jena ghandi ghal kalbi actar il gema milli il gid collu tad-dinja, u ghalecc minn hemm dritt mort fil-cnisja natlob ghar-ruh tal benefattur tighi.

Marg. (Tghannah lil Giovanni) Ibni ma staic tghamel ahjar. (Minn barra tinstema il vuci ta Antonio.)

Ant. (Minn barra) Ciao Mario, Hallini narac.

Marg. Gej Antonio! Issa cliem izjed xejn. (Margherita tibda titui dauc il ftit hwejjeg u Giovanni jehu il ctieb u imur f'rocna jakra, Schiet perfett.)

Is-sitt Sena.

Antonio u ta kabel.

Ant. (Jithol b'inghaska fuk spallih u mantel twil alla Piomentese. Hec-chif jithol jitfa fl'art l'inghaska, ifarfar il mantell mil borra u jixtu bil Herra f'gemb.) Ahdem Antonio, hum mit-tlieta ta filghodu u obzok id-damm minn sidree biex is-signorinu johghod ghashhana tan-nar. (schiet perfett, pausa umbat idur u jilmah lil Giovanni bil ctieb f'idhu u imur jigri ghal fuhu bhal tigra feroci) Ghattlec chemm il darba illi marride naralec cobba izjed f'idejc!! (jakbad il ctieb um jarmihulu) seuua signorinu, jena nahdem b'ruhi fi snieni tah il borra u ix-xemx u inti titghazzen ma gemb in-nar.

Giov. Ghadni gej issa minn barra imxiarrab ghasra u mghadix libsa ohra x'imbidel, kied in-nixxifa bin-nar.

Ant. Imxiarrab is-signorinu. Issa ingiblec il hobz mixui bil butir. Mela x'cont tghajd li hdimt tnax-il-sigha ghal dac il bard?

Marg. Iva hallih povru tifel... X'inhua id-deni li ghamillec Antonio mhux hua chien li chisser dac il hatab collu u mghandux minuta mistrieh....

Ant. X'inhua id-deni li ghamilli? Naf illi din issena ghandna xitua tal ctieb, u mir-raba mahniex sejrin niehdu hliet ghacs li digia kied jibda jinhas cullumchien u daun id-dirghajn bis iridu icunu ghal din id-dar.

Giov. U ix-xaghhol ta Giuseppe ma tghaddux?

Ant. Iva huc Giuseppe mhux hsiebu fil cotba bhalec.

Marg. Antonio, ma hemx bzon umbad wiehed jakta kalbu b'dan il mod... Alla jitma anche lil ghasafar ta l'ghajru kal Gesu' u mhux sejjer ihalli lilna bilgiuh.

Ant. Alla iva, ma jena chemm il darba ghattlec illi inti izzomm mighu; infaktlihu hames franchi biex xtraitleu dac il ctieb, ma tghamilx hliet tincuragieh f'dan il hmerijet li dahhal f'rashu illi irid isir kassis anche jena darba hlomt li sirt general u meta komt filghodu sibt ruhi ma gemb il'bakar u il mohriet ah, oh, ah, oh!

Giov. Antonio, int ghandec ragiun tithak ghaliex il Madonna mighec ma tchelmet katt.

Ant. Targiex tibdieli b'dan il hom rediclu tighec, gia ghattlec illi inti mhux kassis ghadit issir, imma cap tal briganti.

Marg. (Imdejka) Antonio inti ma tafx x'igifieri kalb ta omni, ghalecc clienec ma tkisux.

Ant. (Incurlat ghall'ahhar) Tajjeb, arau x'sejjer nghajdilcom ma tilhakx id-dokk l'Ave Maria illi Giovanni ma icunx halla din id-dar. (Jitlak bil herra ighergher.)

- Marg. (Tmur b'girja fuk Giovanni u tmellislu wicciu b'idieha it-tnejn.)
Ibni inti taf illi jena miex omm Antonio, ghalecc hua ma igibliniex rispett u ghaun geu jiccmanda hua. Li chiecu chien ghaun huc Giuseppi ma chienx ihallieh jghajd l'irid, izda hua mar ghaunt tal mithna biex jiddejjem ftit kamh.
- Giov. Mamma, ahjar li ma chienx ghaun, hecc ghall'inkas insoffri jena bis....
- Marg. U jena actar minnec ibni Giovanni, hares issa inti ghalakt it-13 il sena u nista inchelmecc bhal wiehed cbir. Chif inti tghara, ma jistax icun illi ahna nibkghou sejrin izjed il Kuddiem f'dan il martirju tal kalb....
- Giov. Iva Mamma, jena fimt collox illi ghandi kuddiemi calvarju cbir... minn triek twila irrid nghaddi mizrugha biex xeuc sa chemm jena jirnexilli insir kassis; f'din id-dinja ward ma nistenniex ma hemm fuk (juri b'idhu kejn is-sema) insib il veru gid li ma jis-piccia katt!
- Marg. Ibni, inkas bil meut ta Dun Calosso ghadec ma ktait kalbec l'issir kassis?
- Giov. Le mamma, chiecu int stait cont mighi f'die il holma illi ma xtahta tispiccia katt! jena rait lil Gesu' u L'ommhu Maria, huma kaluli, jena ma nafx jecc conc rieket jeu le' ma jena Smaithom, umbadt dauc l'annimali mokzieza u feroci jimbidlu fi hrief Mamma... Le, jecc naf illi nahdem billejl u binhar nipprova nghamel is-snajja colla imbati il giuh, fuk l'artal nitla, ghaliex hemm kied jisten-nieni il gid ta l'erueh.
- Marg. Min jaf ghac icolli ix-xiorti nitkarben minn ideic? Pero' ismghani Giovanni, jecc katt Alla jatic dina il grazzia u inti tistghana jena sgur li ma nigix narac.
- Giov. X'inti tghajd, Mamma? Mghattlex illi mill flus^{li} halla Dun Calosso jena habba wahda bis ma misseitc?
- Marg. Bravu giaura ta kalbi, ahna twielidna fokra u fokra nixtieh nibk-gha sal meut. (Ix-xemx tinsel ghal collox u il Camra tintela bid-daul ta kamar, Margherita tmur thares mit-tieka.) Giovanni, inti smaitu lil Antonio hux veru? Ahjar li ma jargiax isabecc ghaun, ghaliex il martirju ta kalbi icun icbar! (targia thares mit-tieka) Hares donna il providenza ghamlithu apposta, issema ked jissoffa u digia jidher il kamar u il cuiecheb, il borra wakfet ghal collox.
- Giov. Mamma, forse dan sejjer icun l'actar sacrificju tighi li jena min-fired minnec. (Imdejjah) Min jaf ghal chemm zmien? (Jibchi).
- Marg. Ghandec ragiun tibchi ibni, ma Gesu', bghata actar minn hecc fuk issalib.
- Giov. Iva Mamma San Giusepp u il Madonna darba bchauh^{min} nitluf.
- Marg. Inti taf illi jena sejra nghamel dan biex nehilsec-minn xi guai acbar, ma Antonju tirragiuna ma tistax,
- Giov. Tinghamel fija il volonta t'Alla!
- Marg. Hecc, bravu Giovanni cun kalbieni Alla sgur ma jabbandunax, inti minn ghaun ibka sejjer dritt f'Morialdo, staksi ghal Luigi Moglia, itolbu ix-xioghol, forse ma tafx chif... jena incun ghaun keda nitlob liel u nhar ghalic.
- Giov. Donni marride nemmen illi sejjer icolli inhallie Mamma. Ma ghaidli; meta nargia narac?! (Commos)

- Marg. Ibni, il kalb tieghi izjed ma tippermettix! (Tinfex f'bacchia)
- Giov. Le, le, Mamma ahfirli, tibchix, marride narac tibchi. (Imur igib il crucifiss) Ghaun ara Mamma bhal dan: (Ibus il crucifiss) ghara, wicciu mahsul bid-demm abbandonat minn culhad, mighu imhati irrid sa chemm mighu hemm fuk dan l'istifel incun; fejn il mard, it-tribulazioni, it-takbich ta' u il bichi ma jesistux. (Pausa) Mamma, jena sejjer, ghati beusa lil hija Giuseppi ghalija (Jakbad id ommhu)
- Marg. Curagg ibni, jiddispiacini li mghandi xejn x'natic... ahna fokra uisk.
- Giov. Tibzax omni il fakar mhux disunur.
- Marg. Ghara gbartlec din it-tibdila hwejjeg minn ghand it-tuajba girien li anche huma mghollin hafna ghat-telka tighec. (Tippresentalu is-sorra)
- Giov. Grazzi, irringraziohom min flochi ta collox. (Imur ihares mit-tieka u jghamel sforzi biex ma jibchix) It-torok mghottijn bis-silg, il chesha tithol fil kalb. (Jekaf ihares malinconicu)
- Marg. Poggi fukec dan il mantell. (Tpoggilu il mantell fuk spalleih)
- Giov. Il ctieb tal Catechismu ^{l'ispiritu} ~~għall-istess~~ fis-sorra ucoll Mamma?
- Marg. Iva, mal cotba ta liscola. Alla u il Madonna iharsuc Giovanni. (Tbushu)
- Giov. Hemm f'die il gaggia ghandi dac il gardel prigiunier, kabel ma nitlak irrid natieh illiberta, ghaliex bhalma Antonio hakar lili jahkar lilhu ucoll (jithol u johrog malair b'gaggia u ghasfur gio fiha, mur biha hdejn it-tieka) Anche inti holkien t'Alla u jena bhala talli ~~habbat~~ habbattec.. inkas lilec ma nghara izjed, mur flispaziu taht il Baldacchin tal firmament tas-sema, tghax-xiak bil cuecheb, bir-raggi tax-xemx, bil frott u bil hdura.. forsi jec ma tul il-leil mighi nitlaka filviagg u nibchi nismghani, il ghana tighec itaffili id-dmuh. (Jiftah il bieba tal gaggia u jitolak lil ghasfur itir) ~~Ughasfur~~ hares l'ghasfur fejn mar kghad, fuk die il blata fejn jen cont hlont il holma tal genna., Mamma ejja hares. (Margherita tibkghad b'uiccia mohbi bejn idejja tibchi) ~~Ughasfur~~ inti keda tibchi. Cont int illi leuel ghamiltli il curagg. (Imur ma gemb Margherita) Mamma, mamma, sejjer niehu lil Gesu' mighi u issa ked inhossni tant ferhan.
- L'ahhar Xena.
Antonio, Mario u ta kabel.
- Ant. (jithol urajnh Mario; lil Giovanni) Ghadec ghaun hux veru? (jifrid-hom minn xulxin) Hsibtu jena issa sejjer jibda it-taeuueh. Signorinu, ghara x'kighed inghajdec; jeu titlak int jeu nitlak jena u ghaun geu izjed ma taraunix.
- Giov. Sejjer hija, Antonio, basta ma tincerlax u tueggia lil kalb ta Gesu. (Imur jakbad is-sorra tal-hwejjeg, idahhala fil hatar li gieb mighu u jifrahha fuk spallieh)
- Ant. Pero' kabel ma titlak, ghandi xi contijet x'ngamel mighec Dottorinu; il flus li hallielec Dun Calosso fejn huma?
- Giov. (B'semplicita') Dun Calosso ma hallieli xejn.
- Mario. Iva, hallielu, ghaliex ghadni chemm itkait ma dac il ludi ta Virr illi conna immorru l'iscola flinchien u kalbi li sema in-nies colla ta Morialdo jghajdu illi Dun Calosso halliel eredi ta flusu colla.
- Ant. Kied tisma galantom?

- Marg. Antonio, trid tarani meita biex icolloc ftit tal hniena minn huc?! Icolloc il Carita', hallieh ghaliex ghoddoc ksamtlu kalbhu.
- Ant. Irrid naf. (Imur bhal tigra feroci fuh Giovanni biex ifittixlu)
- Marg. Antonio, tarfax ideinc fuk Huc Alla ma iride. (Imur bejn Giovanni u Antonio)
- Giov. Antonio, ma minx obligat natic sodisfazione ghaliex meta tajt l' omni hua bizzejjiet, izda ghal quiet tighet irrid nuric illi jena ma nafx nghajd chelma b'ohra (contra xena ta Mario, jakleb il buiet tal glecc.) Ghara Antonio, jena sejjer nohrog mid-dar minn ghair habba geua il but, ghaliex il flus li halla Dun Calosso jena inkas bis-misseithom b'idejja, jena ghaid bhal Mario ma inix imdorri nghaid.
- Mario. Giovanni ghara x'inti tghajd, ... seuua seuua ghaun barra ghadni chemm iggilitt ma dac il ludi ta Virr...
- Giov. U milli jidir tac xebgha hux veru?
- Mario. Tani iva, ma ghad irid jigi iz-zmien u ipattiha bhalma ghat impattiha lilec talli kied tghajdli ghiddieb.
- Giov. Mario, inti donnoc mahluk biex ~~...~~ ^{thikkini} u jena dejjem hfirtlec u jecce katt ma tul it-triek tal Calvarju ghad is-sema jargia idakkghani mighec biex ixerridli id-dmuh jena dejjem cliem ta mahfra icollid ghali.
- Mario. (B'eronija) Min jaf, collox jista icun, forsi ma tafx chif ghad is-sir kassis u tigi biex ticcovertini ah, ah, haj. (jithak kauui)
- Giov. Mario sejjer nirrepetilec ghat-tieni: ^{darba:} inti katt ma smait it-tuieddib tighi ghal gid ta ruhec u ghalec nibza illi ghad tispiccia, izda jena fil bzon ma nabbandonax. ^{trazzi}
- Ant. (Lil Giovanni) Nispicciau dan il cliem, ^{vojt,} ~~...~~ Addio, mur sib lil min jitinghec ta xejn... forsi ghad ticconverti l'id-dinja u taghmel il miraclu; u tispiccia biex ikgheduk fuk l'artal kalb il fjuri u jinghelulec kuddiemec ix-xema. (Antonio u Mario jitku)
- Giov. Jena naccetta dan l'insulti ghal'imhabba ta Gesu' tighi, ma xejn tahzbu illi intcom capaci tghajdu chelma wahda fuk dac li hemmfis-sema jinsab mictub. Antonio kabel ma nohrog minn dan il bieb anche lilec nahfirlec ta culma ghamilti, ghaliex minn ghajr ir-rieda t' Alla uerka mis-sigra ma takax. Mamma, dauc haddeinc tahsilhomx-actar bid-dmuh. Addio Mamma! (jitghannak ma Margherita u jiformau Quadru)
- Ant. Eccu il quadru, tisthajlomx zeug kaddisin?... (Mario u Antonio jithku)
- Giov. (jinfiret bl'acbar silenzu minn dmuhu u imur jekaf ma gemb il bieb)
- Marg. Addio Giovannino Curagg! (Ghaun Mario u Antonio jorbtu it-tnejn idehom u b'aspett ta ambizioni jekfu iharsu biex jarau chif sejra tispiccia)
- Giov. Mamma. (jghati l'ahhar tislina b'idhu u gghaid b'lehen fgat fid-dmuh)
Mamma!!! Addio!!!
- Marg. (issellem b'idejha u tghajd ghal ahhar darba b'lehen fgat) Addio Giovanni!!! l'anglu T'Alla jaccompagna.
- Ant. A rivederci signorinu, nittamau li ghad nisinghau fukec xihagia Cbira. (Antonio u Mario jithku kauui, fil hin johrog anglu minn geua b'ideih it-tnejn miftuhin u immur jaccompagna lil Giovanni, Giovanni ghadu fuk it-targia tal bieb, Margherita tinzel gharcuptejha u titfa ghajjha lejn issema titlob, Mario u Antonio bakghau f'dic il posizzioni ta kabel Quadru)

"Mil Calvarju ghal fuk l'artal".

L'ewwel att. (Satana mur)

It-tieni zmien.

Fit-8 ta' Dicembru 1848 manzul ix-xemx. Ix-xena tirrapresenta il bitha ta' l'oratorju ta' Torino (Valdocco) fil-fond hajt mghola ragel daksxejn imharbat, mallemin ringhiela sigiar, u max-xellugbieb illi idahlec ghal geua l'istitut, fin nofs statua tal Madonna Immacolata inzejna bil ksari ma duara u fuk il pedestal taghha hemm mictub; "Damih Amimo's Coetera talle".

L'ewwel Xena.

Il Canonico Cottolengo u Dun Cafasso, mat-tluh tasseparju jidru daun iz-zwug kassisin referandi b'mantell isued fukom, Dun Cafasso bil berettin f'rashu u il Cottolengo biz-zucchetto, jippassiggiau bil breviarju f'idejhom allura iroddu issalib.

D. Caf. ((Figura veneranda ftit inclinat u mghalub ta' 50 sena)) Dominus Vabiscu.....

Cott. (Figura veneranda, xaghru twil abjad u ta' sembianza nobli.) Et Cum spirtihuo.

D. Caf. Per omnia saeculum saeculorum .

Cott. Amen. ((jargau iroddu is-salib it-tnejn u jghalku il breviarju)) Don lest ucol. Emminni Dun Cafasso illi il missioni illi jiena inthalt ghaliha bosta drabi tabligani illi nisghar sas-sigha ta' billejl biex nghajd il breviarju, ma inkas jiddispiacini hdejn il gid illi Alla ipprovdieli nghamel.

D. Caf. Anche dac il povru Dun Bosco jghaddi iljeli ma jorkode biex ilahhak ma l'opera tighu, mhux darba u tnejn geit ghaliex biex jassisti x'iddisgraziat iccundannat ghal meut, vicunu issatejn ta' billejln insibu ghadu jictab fuk it-tavolin. *anche jice*

Cott. Dun Cafasso u int forsi ma intix is-sacrificat daksna it-tnejn ma duac in-nies tal habz?

D. Caf. Ma nghaic li le', ma irid icolloc il curag tighet u ta' Dun Bosco ucoli biex tati bidu ghal opri bhal daun; Alla ibiriccom tasseu. Emminni Patri Cottolengo, avolgia jiena ghaddiet hajja man-nies tal habz u ghajnejja ma jarax hliet dlam u nies jibcu fuk id-disgrazzi taghhom, u mhux darba u tnejn li chelli nassisti l'iccundannati ghal meut fuk il patibelu biex natihom l'ahhar conforti, ma nghajdlec is-seua illi meta thalt inzur id-dar tighet tad-divina providenza, hrigt minn hemm b'fidi ogra.

Cott. Din hia il chelma ta' cullhadd, anche meta gie ir-Re Carlo Alberto, baka edificat u mghaggeb chif id-divina providenza tibghat il ghaixien culjum lil numru hecc cbir ta' morda. Alla hua cbir wisk, actar ma nilka minn daun l'iddisgrazziati geua dari actar il providenza tizdied. Veru miraclu haj illi jarah b'ghajneih cullhadd. Kabel ma geit ghaun ippresentat ruha wahda mara kuddiemi b'daksxejn ta' tarbija ta' hames snin "Sur Canonico" kaltli: gibtlec lil dan ibni illi tweled ghama u bhal dan ghandi 3 ogra" Ghattila gibhom colla ghaun il providenza tahseb ghal culhadd.

D. Caf. Beatu int Patri Cottolengo li Alla afdalec X' f'idenc din id-divina missioni. Jecc katt mic-ciocon tighi nista nisullec xihagia?....

Cott. Precisament, ghalecc ninsab ghaun dal hin fid-dar ta' Dun Bosco biex nara jistax jigi ikarrli ftit lit-tfal.

- D. Caf. Dun Bosco ma ihalli l'ebda occasjoni fejn jista jghamel il gid, jena sibt fieh ghajnuna cbira Dun Bosco ghamel mic-celel tal habz il confessionarja tighu, umbghat minn mimdu hareg mighu passeggiata lil dauez il gioventur habsin baka celebri anche ma nies autorevoli.
- Cott. Dac Curagg, u inkas jahrablu wiehed bis minnhom.
- D. Caf. Meta gieghom lura lejn il habz, narah f'rocna jimsah haddejh mid-dmuh u jiena ghattlu: xinqu li gralec Dun Bosco, irceviet xi dispiacir minn ghand dauc il gioventur? Le kalli Dun Cafosso, kied nahseb illi chiecu daun it-tfal chellom lil xihadu jehu cura ta ruhhom, chiecu daun sgur ma jinsabx mgholuhin ghaun f'dan il post tad-disonur u ghalec issa Dun Bosco beda l'opera tighu u it-tfal f'dan l'oratorju culjum jizdiedubil mejjed.
- Cott. Alla ibierec il gid illi kied jghamel Dun Bosco. Chemm tfal illi kabel chienu is-slaieb tas-societa' u illum jinsabu migburin ma duar Dun Bosco.
- D. Caf. Ma tarax hlief tfal jigr ^{mighu} ~~is-slaieb~~ fit-torek ta Torino, ma tismax hlief minn isemmi lil Dun Bosco, anche cbar, Suldati u pulizzia iuakfuh biex ikerru ghandu f'xi ghalka jeu wakt li ricbin flimchien f'xi carrazza.
- Cott. Disgraziatament, mhux culhadu fehem il progetti divini li ghandu Dun Bosco... Alla tasseu irid jiprovah.
- D. Caf. Bil bosta veru, il chelma li Dun Bosco tilef rashu u kied jiggenen, mhux bis instamghat minn fomm l'ignoranti, ma anche mill'ghorrief ucoll.
- Cott. Pero' Dun Bosco mal kdusija ghandu ucoll hafna ghakal, ghaliex duac iz-zeug filosofi li riedu jibghatuh ta francuni xehet lilhom fil carozza u il passeggiata ghal ta francuni ghamluha huma. (jithku it-tnejn)
- D. Caf. Dun Bosco mignun ghaliex jarauh imdauar b'dauc it-tfal jakbes u jghola maghhom biex izommom Allegri u ibighedhom mil iscandlu tad dnuh.
- Cott. Anzi digia keda tigr f'halk il malin ⁿij li Dun Bosco ghandu progett ta rivoluzioni.
- D. Caf. Iva, il bierah stes fetah kalbu mighi u kalli li l'autorita' digia bdiet ittecticlu biex jghalak l'oratorju...u jibghat lil dauc it-tfal colla il barra.
- Cott. Imsejchen Dun Bosco, dan jehu minn jghamel il gid, ma Alla jippermetti collox ghas-salvazioni ta ruhna.
- D. Caf. Difatti fejn tara barra lil Dun Bosco mat-tfal tghara ucoll il pulizzia miexija uaraih. Imma hua dejjem b'dic id-dahka helua fux uiccu ihares lejn issema u jicconforta ruhu b'dic il holma li ghamel meta chien zghair.
- Cott. Il genn ta Dun Bosco hia fiamma cbira tan-nar ta mhabbali ghandu biex isalva l'erueh. Anche lil Gesu' ghaddeuh hi mignun ghax rauh ifejjah lil morda u jirxioxta, lil meitin.
- D. Caf. Nghaiduka beinitna avolja Dun Bosco imponili is-silenzju; ma jiena naf ben tajjeb illi anche Dun Bosco irxioxta tfajjel mil meut.
- Cott. O liema ghageb! Dun Bosco hua il veru ritratt ta Gesu' hua veru kaddis! (Minn geua jistana ghajjat ta "Viva Dun Bosco" D. Cafosso u il Cottolengo imorru iharsu)
- D. Caf. Heccu il mignun ta Torino. Ejja hares Cottolengo bliema alleggija

KARIDA →

#

Kel nisthapijmi nerritorua fis.
Seminarja ta I. Puri qit. tegrjet
ta q. qumel u il lghol ta Busoloth.

it-tfal kedin jiffesteggiau lil benefattur taghom.

Cott. Hua veru mignun! forsi chien mignun Gesu' meta kal lil appostli:
"Hallu lit-tfal jagiu ghandi ghaliex taghom hua ir-regnu tas-
sema?" (Ghajjat ta "Evviva Dun Bosco" bhal kabel)

D. Caf. Din hija xena illi tfacrec fid-dahla trionfali ta Gesu' f'Geru-
salemm.

Cott. Hares, hres l'innocenza tat-tfal chif kedin jghattuh bil fjuri.

It-tieni Xena.

D? Bosco, Domenico Savio, tfal u ta kabel.

D. Bosco. ((Issa kassis ta³⁴ sena, jithol murfuh mit-tfal fuk siggiu kalb
l'acbar allegrija, tfal ohra ixejru il frighi tar-rand u jghajtu:)
"Viva Dun Bosco".

D. Caf. Bravi, bravi tfal ghandcom ragiun tghajtu... Ghajtu izjed.

Tfal. Viva Dun Bosco! (~~Imma~~ sul mio Labaro) *Musica*

D. Bosco. Lil min kied nghara. Nizluni nitlobcom tfal iggialunex nisthi
(it-tfal inizlu bilmod fl'art lil Dun Bosco) Ahmali Dun Cafosso,
sur Canonicu, malli spicciat mil prietca brigt mill cnisja insib
ruhi imgollu fl'ajru minn daun il briccuni. #

Cott. Seua, seua, eh Dun Bosco mhux bis iticom il caramelli, ma kied
jahzbilcom ghal post fill Genna ucoll.

D. Bosco. Liema unur li nara fl'oratorju lil Confessor tighi accompagnat mill
fundatur: "Caritas Cristi, urget nos, infirmus" "Eram at Visitatis
me". Canonicu Cottolengo, bericni. (ibuslu idhu) u inti ucol Dun
Cafosso. (ibuslu idhu) Tfal ghajtu Viva Dun Cafosso u il Canonicu
Cottolengo.

Tfal. ((Jghajtu u ixejru il palm) Evviva!!

D. Caf. Eh, Dun Bosco, ghaun mahniex fid-dlamijiet tal habz, ghaun tirren-
ja l'allegrija.

Tfal. Le le, abbasso il habz Viva D. Bosco!

D. Caf. Dun Bosco, jiena cont hsibt illi sejjer insibec ghall'aria tal
Campagna. ((jithku))

D. Bosco. Mela, mela spiegar il holma tighi lil xihut ^{u daun} ghamluli dichiarazioni
illi kied nitlef rasi, ma il holma irrtalezza ruha: hecc hua ~~ii~~
il merhla tal hrief (jindica it-tfal) u uisk izjed jghodduni
b'mignun meta nuri l'isperazionjet tighi colla jiena digia kied
nghara kuddiemi oratorju fid-dinja colla imdeudin bit-tfal, is-
tituti, Cnejjes u missionijet fil-bghod (Idur fuk it-tfal) Uliedi,
xihut ghajjurin digia kedin jicconsigliauni biex inuarrab minn
rasi cul hsieb, nghalak l'oratorju u nibghatcom il barra.

Tfal. Dan ma icun katt, ma icun katt!

D. Caf. Dun Bosco, compli, l'opra tighet hia kaddisa bhalma hia kaddisa
l'opra tal Canonicu Cottolengo.

Cott. ~~Dun Bosco~~, Alla l'opra ~~tghajtu~~ irida u digia tider ix-xita ta gra-
zzi nizlin fuka.

D. Bosco. Hua veru. Isinghau xi hlomt granet ilu; ~~hlomt~~ illi is-sama intela
b'certa hmura, umbghad sar iswed u infexet tempesta li tbezzgha,
nisma tfakka saetta u maghha is-smeuiet infethu u bdiet nizla

xita tax-xeuc, umbghad ~~lakkat~~ sajjetta ohra u bdan nizlin mis-sema il blanzuni, ghattielet darba nisma sajjetta actar kauuija, ghaun Margiu bhar-raggi kauuija tax-xemx u minkom bdeu nizlin fjuri minn cul leun, fl'ahhar nisma sajjetta ohra u ghamlet hoss kisu ta xi sturmenti tal musica u ghaunec illiel sar nar, ix-xemx imliet is-sema bir-raggi tad-deheb u heccu illi l'ajru l'art u il bahar intleu bil ward l'actar ifuh. *U is sema sar kausalla*

- D. Caf. Ix-xita tax-xeuc t~~fisser~~ il Calvarju ta dina il persecuzioni u ix-xita tal wardhia il merhla tan-nghag li miexja urajc ~~D. Bosco.~~ *u kuljem timmoltiplica ruta.*
- D. Bosco. Iva duan il briccuni. (It-tfal colla jakbdu ma Dun Bosco jifirhu u jghajtu) *tiftacar meta cont ghattie illi*
- Cott. Dun Bosco, ma inti ghandec suttana fina uisk. Ghara li tahseb tghamel suttana tal pannu ohxion, ghax ghad trid issib min jiddendel maghha. (jithku ilcoll) *tiftacar*
- D. Bosco. (Dakkan) Collu htija ta daun il briccuni arah ghaun Bartolmeo Garelli (jippresenta tifel ta 16 il sena.)
- Cott. Ah! Bartolmeo Garelli (itaptaplu fuk spaltu) Liema xiorti missitec li tcun l'euvel tifel ta l'oratorju! Bravu ismec ghad jibha jis-semma fl'istorja ta Dun Bosco.
- D. Bosco. Chien bhallum, il festa tal Concezioni Immacolata, hemm fil cnisja ta San Francisc.
- D. Caf. U issa minn wiehed saru eserciti u min jaf il kuddiem....
- Cott. Rivoluzioni shieha Dun Bosco.
- D. Bosco. Hecc kedin jghajdu il profani li checcuni minn cullumchien. Issa il providenza bghatitli briccun jehor. Heccu ghaun (Jippresenta lil Domenico Savio) Ghaidilhom ftit x'jismes?
- Savio. Savio Domenico.
- Cott. Ismec mighac ghax ghandec uicc ta tifel quiet.
- D. Caf. Thobbu lil Dun Bosco, Savio?
- Savio. Iva, ghaliex hua ghalliemni inhobb lil Gesu' u lil Maria.
- D. Bosco. Savio, inti xi trid issir?
- Savio. Irrid insir kaddis bhal San Luigi Conzaga.
- D. Bosco. X'ghandec mictub fuk il hoxra tal ctieb tal Cnisja?
- Savio. "Piuttost il meut, ma dnuviet katt katt."
- Cott. Bravu ibni, ibka zomm dan il hsieb sal meut u fittex illi tghalmu lil shabec colla. (Jifrah bieh, Domenico ibuslu idhu)
- D. Bosco. Savio hua veru illi inti tohlom ucoll bhal Dun Bosco, tohlom anche meta tcun inkajjem?
- Savio. Holma missier?
- D. Bosco. Inti taf x'chienet ibni; irraccontalhom.
- Savio. Jena rait pianura cbira mghottija biccpar u fiha poplu cbir ta nies jimxu u jahbtuma kulxin u ma jistghaux isibu it-triek, umbghat nisma lehen misterjus jghajdi: "Dic hia l'Inghilterra!" u ghuan nghara lil Papa Piu IX. Liebes il paramenti tad-deheb

u kighed izomm torcia mixighoula f'idhu u dejjem riesak lein dac il poplu, id-daun tat-torcja beda jicber u idauual l'uciuh ta dauc in-nies, icpar beda jitkatta, u heccu illi il-leil sar nhar. Allura dac illehen compla kalli: "Dic it-torcja hia il enisja Cottolica illi ghad jigi zmien illi idauual dic innazion sabieha, art tal kaddisin mimlija bil barca t'Alla".

D. Caf. Dun Bosco hallihom jghajdu lil boloh, Compli ghamel min daun il kaddisin.

D. Bosco. Smaitu tfal, min icun tifel tajjeb, il Bambin jghaddilu in-nghas tighu fil holm bhal dan (johrog mactur mill but) Tfal intcomx tarau dan il mactur? (jibda igherbu f'idu, it-tfal iduru colla ma duaru ghal Cursita') Keidn tarau dan il mactur chif hallieni nghafgiu chif irrid jiena? Hecc ucoll intcom tfal, hallu lil Dun Bosco jghagincom hu chif iridu Gesu' u Maria u tarau chif il Genna tcun tghacem.

Tfal. ((jghajtu ferhanin)) Il Genna! Il Genna! Viva il Papa!! ((iciapcpu))

D. Bosco. / Bghad inciclica lil nisara tad-dinja colla fejn talab illi ghandna nitolbu biex il Cnisja tiddichiara Decma L'Immacolata Concezioni.

Tfal. "Viva l'Immacolata!"

D. Bosco. Bravi Illeila festa cbira, l'euuel fil Cnisja ghal benedizioni, umbghat ghat-teatru illi ippreparalcom ~~Bun~~ Cagliero, u uara il Caramelli. Issa morru il enisja addutrina. ((It-tfal jitolhu confusament isejru ir-rand u jghajtu Viva Dun Bosco, Viva il Papa ecc)) Liema allegrija. Thabtukiex lil Mamma Margherita.

Cott. Liema ubbidienza.

D. Caff Dan hua il veru gid.

D. Bosco. Min jaf ghae jorbtuna u jehduna francuni it-tlieta flimchien?... ((jithku))

Cott. Ghad fossi jigi zmien illi jghajdu: "ara it-tliet imgienen ta Torino".

D. Bosco. Ma l'icbar magmun chien Gesu' li nizel imut fuk salib ghal imhabba tal bnedmin.

D. Caf. Icun imbierec Alla ghala dejjem.

Cott. U imbierec l'isem imkaddes ta Gesu'.

D. Bosco. Issa nitlobcom ghaddu ftit fil camra tighi halli nokodu fitchelmu ftit bil quiet. ((jithku it-tlieta))

It-tielet Xena.

Virr wahdu umbghat Mario minn fuk il hajt.

((Ix-xemx bdiet nizla u fil bitha digia beda jicber id-dell tal leil))

Virr. ((figura eleganti ta 28 sena, b'lehja seuda maksuma fi tnein, bastun u par inguanti f'idhu, jithol misterjosament minn taht is-sigiar.)) Heccu, tlieta minn nies illi id-dinja colla keda titchellem minnom. Giuseppe Cottolengo, Giuseppe Cafosso u il famus Dun Bosco Daun huma it-tliet gighauriet tal Papa, it-tliet colomni tal enisja u ghandhomfama ta kaddisin, jecce wiehed ma jahseb cmieni u ikacciat il gheruk mil kieh daun ghandhom hila jakilbu l'Italia ta taht fuk. Mur ghaid lil Dun Bosco meta come ghar flimchien geuna Beechi, meta chien jghajdi: "ghaliex intem il liud ma tighendux?"

u chien dejjen idur ma duari biex jinnixi u jghammidni. Mur ghajdlu illi jiena illum avasait fl-istudju u ninsab għann geua Torino bhala esp tal masunerija. Eh Dun Bosco, iz-zmienijet jitbidlu, inti illum ragel gharef u popolari chemm trid, ma jiena digia avsaitec illi lil masunerija mghandec xi trida, inti ridt tibka ixxiandar il cotba kontra tghana u heccu illi issa għa tigha tigha waslet ucoll. inti ridt il guerra u L'ghadu jinsab f'darec uza it-trunciera. Issa narau jecc din il-lettura Cattolica tibkax tippublicaha. (Imur ihares l'ghaun u l'hemm) jiena digia avsait lil Prim Ministru Ratazzi biex jehdu hsieb il propoganda li kedd jghamel Dun Bosco contra il masunerija u hua tani id-dritta, u digia tchellem mar-Re u ma jghaddix zmien twil illi ir-religiosi ma imunx esiliati ilcoll u jigi icconfischiati il gid tagghom colla. (Imur ihares) Dalliel fil loggia massonica saret congiura l'actar segreta, il polza telghat u ix-xiorti ta Dun Bosco giet id-destina għal meut; u jiena ninsab għuanec halli nghar jecc dina il meut tigix iseguita minn dauc l'idejn li missithom ix-xiorti biex joktlu lil Dun Bosco. (fill hin Mario jholl rashu, liebes masera seuda u cappell cbir, jittauual minn fuk il hajt b'rivolver f'idu fil hin jinstama mixi minn geua, Virr, jghan-el signal u Mario jargia ibasci rashu) Gej xihadt! (jinheba hua ucoll)

Ir-rabgha Xena.

Domenico Savio wahdu.

Savio. ((jigi minn geua fuk ponot subajh bi fjur f'idhu u ihares ma cull-unchien) X'inhua li għadda minn għalija?! ma jiena rieket ma conc.. Cont kied nitlob lil Gesu' biex jghadjli x'inhua l'irid minni, sabiex izomm idejha fuki u fuk l'opra tal missier tghana Dun Bosco, heccu illi sib ruhi f'dinja ohra geua gnien sabieh fejn raid elif ta ghasafar jittajru minn cuħ leun, umbghad l'ghasafar hadu gbeja ta bnedmin bda jittkuli u jittajru ma duari, umbghad bdue jektghau il ward u jixtuh fuki u minn fuki jaka għal geua din il bitha fejn chien jinsab Dun Bosco għarcuptieh b'ideih miftuhin jilka dia ix-xita ta ward ma heccu illi f'dakkaawhada tbidlet ix-xena: għaun rait tiela ix-xemx mil bahar b'kausalla maduara, minn glox-xemx harget mara ta l'acber gmiel liebsa l'abjad imdaura bil gilji u taht rigliha għanda serp, dina sejhili bil hleua u kaltli: "mur ghajd lil Dun Bosco illi hua jinsab fil pericolu tal meut, ma xejn ma jibza għalix jiena incun mighu cullumchien" għaun nilmah din il bitha b'hafna ombri ta nies jiggereu bil pistola f'idejhom li commom kedin ifitcu lil xihadd biex joktlu u għalec għet nigri għaun malair biex insib lil Dun Bosco, fl'ahhar il Madonna kaltli ucoll illi għandi immut zghar. (jinzel għarcupteih kuddiem l'istatua tal Madonna) Virginella heccu il fjur takalbi, (Ipoggi il fjur f'riglein il Madonna) Lilec nacconsacrah, iva jiena cuntent illi immut ccheichen kabel' ma noffendic. Issa nitloboc, ipproteggi lil missier tighi Dun Bosco.

Il Hames Xena.

Dun Bosco u Savio.

D. Bosco. ((jithol bilmod u jekaf jiccontempla lil Savio)) Heccu il fjur tal Genna. Savio x'inti tghamel dal hin għaunec?

Savio. Hright biex insib lilec missier. (ikum)

D. Bosco. Sar il hin għal benedizioni.....

Savio. Iva, ahfirli missier. Cont kied nitlob lil Gesu' għal benefattur tighi D. Bosco u għad difinizioni Dogmatica tal Concezioni Immacolata chif irraccomandajtna inti u jiena rait lil Madonna kalb miljuni ta angli.

D. Bosco. Naf xihagħa...

- D. Bosco. Ghajdli mniex?
- Virr. Tuighedni illi ma icun jaf hadt?!
- D. Bosco. Fuk l'unur ta Dun Bosco illi milli sejjer tghajdli chemm iddum haj int hadt ma icun jaf xejn.
- Virr. Dun Bosco, ghadec tiftacar f'dac ic-ccheichen Virr ta Becchi? li dejjem cont trid tghallimni id-duttrina biex nitghammed, ma jiena bkaif sallum u ma tghammic.
- D. Bosco. (*luvi*) (Mistghageb jifflieh) Icchejchen, Virr, ta Becchi! Irraccontali xihagia.....
- Virr. Missieri chien gibni ghaun Torino biex nicompli il Cors ta li-cola, chienet illejla tal Milied meta cont kied f'hanut niehu Caffè' u resak wiehed fuki u kalli: "Signur inti favur il clere-cali jeu mal liberali?" u jiena wegibtu illi katt ma habbeit dac colluilli imis mal cnisja Cattolica, u chelma iggib il l'ohra baka biex stedinni immur fil loggia tal mazuni....
- D. Bosco. u inti mort Virr?
- Virr. Mhux bis li mort, ma ghadde zmien u sirt il cap taghhom.
- D. Bosco. Inti il cap tal masunerija?
- Virr. Iva Dun Bosco, dac li kied jiccombattic fil camp litterarju, jiena s'issa cont l'acbar ghadu tighec.
- D. Bosco. Ma jiena ma nobghadox.
- Virr. Inkas jecc nghajdlec illi ninsab ghaun ghax ridt nghammillec id-deni?.....
- D. Bosco. Lil Gesu' salbuh fuk is-salib u hafer lil culhad, bhalma jiena nahfer lilec.
- Virr. Smait bil fama tal kdusija tighec Dun Bosco, ma jiena daun l'affarijet cont nehodom ~~bid-dahk~~ BID-DAHK
- D. Bosco. Nispera li sallum bis Virr? inti milli nghara ferut seuua?
- Virr. Xein Reverendu. (Confus) Dic hagia ta xejn.
- D. Bosco. Ma cun af, illi Dun Bosco illettura Cattolica icompli jictaba u ma jakta kalbukatt. ANZI SECCER NARMA STAMPERIA.
- Virr. Ahfirli Dun Bosco, ahna rainieh il Curagg cbir tighec u l'gherf tighec ucoll, u ghalec conna id-decidejna...
- D. Bosco. Compli, compli, ghaunec ma ghaun hadt jiamghana.
- Virr. Iccongiuraina illi... (Confus.)
- D. Bosco. Illi toktluni hux veru?
- Virr. Heccu Dun Bosco.
- D. Bosco. Allura dac it-tir ta fti ilu?
- Virr. Dic l'isparatura chienet ghalic, ma Alla ta Abram iccastigani, ghaliex min chellu il kaddis biex joktloc il balla minnloc lak-tit lilec takbitli idejja.
- D. Bosco. (wahdu) Il vissioni ta l'angelicu Domenico Savio. Ma x'inhu id-deni illi kied jghamel Dun Bosco?

- Virr. L'ebda deni, anzi inti kied tghamel gid cbir, izda din hia colla ghajra chemm tighi u chemm ta shabi.
- D. Bosco. Virr, issa fuk dan li gralec nittghama illi tbiddel hajtec hux veru?
- Virr. Twedni li tinsa collox Dun Bosco?
- D. Bosco. Stait chiecu rid ingib il pulizia, u chiecu inti dal hin gia' tinsab arrestat madac li sparali, ma heccu il vendetta tighi: (jghan-nak mighu lil Virr)
- Virr. (jiccomovi ruhu u jibchi) Grazzi, grazzi Dun Bosco, issa kied nifem x'igifieri tcun bniedem kaddis u jiena ghaun kuddiem din il Gbija tal Madonna li figha katt ma chelli twemmin u kuddiem dac is-salib illi jiena katt ma habbiet, inwiedec illi ninhall mis-setta tal mazunerija.
- D. Bosco. Twedni tasseu illi tinhall minn dauc il mostri infernali?
- Virr. Iva Dun Bosco, anzi dic il mghamudija illi ficciocon tighi jiena katt ma rid, nitolboc illi tghammiedni issa, pero' jiena ninsab marbut bi ctajjen cbar, ghaliex meta incitibt fil mazunerija bghed ruhi lid-demonju ta l'infern, fuk collox sejjer inghajdlec ucollil b'din id-decisioni sejrin jinholku ghaedeuua actar cbar tighec u tighi ucoll, ghaliex il masunerija meta tiehu passi bhal daun tibka sa chemm ittemm il hsieb taghha.
- D. Bosco. Imma inti bhala cap tal masunerija tista tghainu lil povru Dun Bosco?...
- Virr. U anche jecc naf illi inkied hajti fin-nofs.
- D. Bosco. Pero' l'actar li jimporta hua is-salvazioni tar-ruh.
- Virr. Gia' ghetlec Dun Bosco illi minn quantu ghar-ruh tinsab marbuta bil ctajjen ta l'infern! (imbezzgha)
- D. Bosco. (jiscanta lejn Virr, u jghajdlu bl'acbar gravita') Virr, dac Gesu' illi inti katt ma habbeit u dic ommhu Maria illi inti fiha katt ma emmint, ghandhom setgha cbira fuk l'infern, Curagg! (Ghaun fil fond tax-xena uara il velu tider Maria Ausiliatrice f'daul cbir, minn geuua il cnisja jinstana il cant tat-tantum Ergo iccumpagnat mill orgni. Dun Bosco jinzel gharcupteih u jibka b'ideih it-tnejn mghakudin ~~kisu~~ enestasi)
- Virr. (jibka mibluh ihares lein Dun Bosco ghal chemm hua il vissioni tal Madonna ma jarakiex)
- Lehen. "Giovanni Bosco, Din hia id-dar tighi, ghaun hia il gloria tighi:"
- Virr. (Mistghageb) x'kied jarau ghajnejja?! Uicc Dun Bosco sar abjad bhas silg! Ghajneih icciassau bhal min kied jghara xi ghogbijed! (isej-jahlu) Dun Bosco! Dun Bosco! Hua ma iugibx Misteri cbar!..... forsi gietu hniena minn din ir-ruh tighi mghobbija bid-dnub ta del-Litti l'actar fahxin?! forsi kied jitlob ghal conversioni ta L'im-sejchen Virr li ma jemmemb'xejn u jinsab irsir ta anglu tad-dlamijiet? (Il cant ghadu jinstana) Oh dan il cant! (jibchi b'lehen f'gait) fejn katt l'ghajneih ta Virr jinhaslu fid-dmugha?! It-terribli Virr! li jittratta ma lispirti tad-dlamijiet issa kied jert-ghad u jibchi b'hat-tfal! Virr! Chif sejjer takta daun il ctajjen ta l'infern li, ked jarbtuc. (Ihares lejn Dun Bosco) Dun Bosco ghadu hemm kisu ibbalzmat, misterju cbir!!! (jghamel gestb trement) AH!!! X'jiena inhoss!!! Id ta l'azzar tghafasli grizmejja! sejra tghallakni! Satana, itlakni! (Kisu kied jiggilied ma xi ggant li ma jidirx) Dun Bosco! Dun Bosco!! (B'lehen f'gait) Ejja tini il ghajnuna! (Dun Bosco ma jiccahlakx, il vissioni ghada hemm u il

cant ghadu jinstama seuua) Dina l'id kisha miguija! ((jghamel for-
za cbira biex jillibera ruhu minn dic l'id illi keda tifgah) Tre-
menda! Tremenda!!! dina l'id kisha il forza ta l'inghalkin!
Ghajjut! ghajjut!!! Kied nifga!... Satana!.. Satana!... Hallini!..
((Ghaun jissabbat ma l'art, jebda jitkauueg u jimbaram kisu imbut-
tat minn xihad, fil hin jinstemghau il kniepel idokku bil briju
u l'orgni idokk wahdu ghal elevazioni Virr jinzel gharcuppteih))
Jiena... Nemmen!... ((jghamel sforzi u irodd is-salib))

D. Bosco. ((Thum mil enestasi u jghamel b'sollemmita' signal bhal minn ichec-
ci lil xihad.) Satana Mur!!! ((Ma din il chelma jinstemghau
hsejjes cbar u Satana jaksam ix-xena jghajjat ghajta u jghaub
kalb il fiammi tan-nar, il vissioni tispiccia)) *u virradabbri...*

Virr: jena nemmen.
SEPARIO

Virr. ((Imur jigri fuk Dun Bosco)) Duh Bosco, inti hua il veru bniedem
kaddis, inti hlistni mil lispirtu ta infern. ((Ibuslu idku))

D. Bosco. Mhux jiena, ma Hia.... Virr, issa inti tista tithol fil cnisja
mighi halli immur inchellem l'ittfal u nirraccontalom inderetta-
ment x'taf tghamel Maria. ((Dun Bosco jitfa idhu illeminija fuk
spalleih Virr bl'acbar imhabba u hecchif dehlil il cnisja bil
ferh gio kalbhom jinzel is-separju)).

Ispiccia l'Ewwel Att.

(Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page)

"Mil Calvarju ghal fuk l'artal."

It-tieni Att.

F'lejla ta xitua kalila ta 1849.

"Tini l'erueh u hudli collox".

Ix-xena tirrappresenta listudju ta D. Bosco, camra semplici hafna, mejda fuka cotba u li jinhtieg biex tictet, quadru tal Madonna u crucifiss indendlèn mal hajt, zeug siggijet, bieb ghal intern ta listitut, bieb fil gemb u tieka ghal barra. Xemgha tixghel fuk il mejda.

L'Ewwel Xena.

Dun Bosco, * grupp ta tfal u Menico. Malli jitla isseparju jin-hassu l'effetti colla ta tempesta kalila: xita, rieh, berak u sajjetti.

D. Bosco. (Ghandu kuddiemu it-tfal kied jghallimhom id-dutrina) Santa Maria! Donnu id-dilluvju universali! Curagg tfal, ghara xihad t jibza. (Berka u rghada) cu thadt dendl f'ghanku dic il midaglia tal Madonna Miracolusa illi taitcom ilbierah?

Tfal. Iva Dun Bosco! (Berka u sajjetta)

D. Bosco. (jghamel salib fuk gbinu fuk fommhu u fuk sidru u it-tfal jghamli bhalu) Curagg, hadt mghandu ghax jibza, ghaliex dic il midaglia tchecci is-sajjetti il barra mid-dar. Mela incomplu id-dutrina: Tfal, intcom tasseu ix-xiurtiati illi sejr in tircievu lil Gesu' ghal ewwel darba geua kalbcom. (berka u rghada) Id-demonju ta l'infern kala dan il maltemp biex ifixchilna ghaliex ma jehux gost jaracom issiru hagia wahda ma Gesu' bhalma huma l'angli fis-sema. Darba anche id-demonju chien angli sabieh, ma umbghad ma obdiex lis-signur tighu u Alla xehtu fl'infern, issa hua ghajjur hafna, ghar-ruh tghacom innocenti. (Pausa) Menico, ghada taht dic l'Ostia bajda icconsacrata mis-sacredot lil min inti tçun sejr tircievi?

Menico. Lil Gesu' Bambin, it-tffel tal Madonna, Alla mghamul bniedem.

D. Bosco. Menico, xi tghajdlu meta Gesu' jigi ghandec?

Menico. Nghajdlu: Gesu' ibka mighi la thalliniex.

D. Bosco. U ghal missierec xtghajdlu?

Menico. Nghajdlu, Gesu' icconvertili lil missieri, thalliehx isauwati u ihallini ma Dun Bosco ghal dejjem.

D. Bosco. Bravu menico, inti ridt tahrabli u issa sirt taf daks l'ohrafn colla.

Menico. Ma issa manhalliehx izjed Dun Bosco, inkas jec jigi missieri ghaliha biex isauwatni, manhalli l'oratorju.

D. Bosco. Jec jigi missierec biex isautek nakbes ghalic jiena (Berka u rghada) Mela tfal, arau illi tipprepara ruhcom ghal din l'ewwel tkarbina bhalma ipprepara ruhu dac l'angalicu Domenicu Savio. Oh, intcom tiftacruh tajjed lil Savio? Issa hua jinsab fil genna, fejn ghad irridu immorru nintekghau mighu ilcoll. Mala ghada festa cbira, l'acbar wahda li, katt jista icolcom f'hajjitcom, ghaliex sejr in tircievu lil Gesu'. Xtakta chiecu ghada hajja Mamma Marghe-

rita, chemm chienet iddur bicom, ma anche Hia marret ilgenna tit-lob ghalina (Berka u sajjetta cbira, it-tfal jibzau, Dun Bosco ibierec lit-tfal) Issa tarau chif jiscot collox (Minn barra jinstama għajjat ta rivoluzioni) (Il-cnisja għanda tmut! u mħabba il Kassisin! jingħalku il Cunventi, barra il patrijet! Irridu lil Dun Bosco! Barra Dun Bosco!) (Dun Bosco mistgħageb) X'icun katt dan? ((jinstama tir kauwi ta pistola) Oh!! Tir ta pistola! ((it-tfal imbezzain) Xejn, xejn tfal, chien għaun xihadt chellu kalb jic-cajta. Harsu x'cumbinazioni, jider illi dac li spara ma hux cac-ciatur tajjeb, għaliex takkabili is-suttana u mghandix hliefa.

It-tieni Xena.

Dun Rua u ta Kabel.

D. Rua. ((jithol jigit^{ri} libes ta abbati)) X'għara Dun Bosco?!

D. Bosco. Xejn Rua ipprovau joktlu lil povru Dun Bosco, ma għaun ara ma gemb kalbi għandi il midaglia tal Madonna.....

D. Rua. Ma Dun Bosco.. Hemm bzonn incumu nafu, niehdu pr^vone^dzimenti, insej-hu il pulizija!

D. Bosco. Xejn minn dan, zeug punti lil din is-suttana mim fejn għaddiet il balla u kisu katt ma giara xejn.

Dun Rua. U il kata Dun Bosco? u jecce weggiawc?

D. Bosco. Le, harsu, il balla għaddiet minn geua is-suttana bla ma laktithi.

D. Rua. L'ha cont jiena navza lil commissiarju tal pulizija biex ifittex lil hati....

D. Bosco. Ma hemx bzonn dan collu, Rua hu lit-tfal geua u halluni ftit wahda.

D. Rua. Tfal imxiu mighi. ((it-tfal amorru colla ma Dun Rua))

It-tielet Xena.

Dun Bosco wahdu umbad il Conti Cays.

D. Bosco. Seua kalli dac Virr illi l'id ta l'azzar tal mazunerija actar tihrax uara li rat il conversioni tal cap tagħha. Liema bidla saret f'dac Virr, Grazzi Signur Alla tighi grazzi! Ma min jaf fejn hua? Wedni illi katt actar ma jabbandonani... illum ma raitu xejn. Il Madonna helsitni mil meut għal tieni darba. Cos tokod tahseb, chiecu laktitni die il balla chiecu povru Dun Bosco bhal issa min jaf fejn jinsab?.....

Cays. ((jithol imchebbeb f'mantell twil)) Dun Bosco, ahfirli, tlabt lil purtinar Buzzetti biex idahhamni u bkait gej dritt fl'istudju tighec, ahbini per Carita'!

D. Bosco. ((jakbad ix-xemgħa mixgħaula u iressaka ma uicc Cays)) Int minn int?

Cays. Tinkatax Dun Bosco, jiena hua wiehed mil hbieb tighec, il Conti Cays.

D. Bosco. O Conti, x'giebec għaun daun il hinijet f'dan il maltemp? X'inhu li giara?

Cays. ^{Regia} Fakkghet ir-rivoluzioni, il poplu imxeuex minn certu Mario Sar kisu feroci contra il patrijet u il kassisin. Ir-Re Vittorio Emanuele iffirma id-degriet u issa daun ic-ciorma ta habsin xeu-uiexia kedin iduru mal belt colla bit-torci mixighoulin f'ideghom biex jaharku dac collu illi hua sacru, u f'ideghom l'ohra biss-chiechen u iħ bkaken biex jiscassau il bibien tal cunventi u jic-confischiau il gid collu li jippossiedu.

D. Bosco. Naf xihigia Conti, u l'oratorju tighi?

Cavs. Hemm fin-nofs ucoll l'oratorju tighet D. Bosco, kedin jghajdu illi inti b'daun il mijiet ta tfal ma duarec kied tahseb biex tkajjem rivoluzioni contra l'istat u takleb l'Italia ta takt fuk. (Tinista ma cul tant xi rghada)

D. Bosco. Dun Bosco fil pulitica ma indahal katt, D. Bosco ihobb lil patria tighu, ihobb lir-Re, ihobb lil Papa u ihobb lil calhadt. D. Bosco irid eruieh x'isalva u xejn izjed "Domini Animos Coetera Tolle".

Cavs. Il parlament immexxi mill Prim ministru Rattazzi. Chien kied jistenna il firma tar-Re Carlo Alberto, ghal Confischioni tal gid tal conventi, Carlo Alberto biex ma jiffermax dac id-degriet abdica u tala fuk it-tron mim flocu ibnha Vittorio Emanuele.

D. Bosco. Collox naf Conti, Naf illi Vittorio Emanuele ifferma id-degriet u jiena gie etibtlu ittra fejn uraitu illi mal hwejjeg t'Alla ma jiciata hadt.

Cavs. Prudenza Dun Bosco, prudenza ghaliex ninsabu fi zmienijet coroh uisk.

D. Bosco. Nifem, hemm fin-nofs il ponn tal hadid tal masunerija, ma fuk collox hemm ucoll l'Id tal Madonna.

Cavs. Waslet ahbar illi il Papa Piu IX. jinsab gia' ittorufnat u issa stes ghadni chemm rait il folla feroci usra il palazzi ta l'arciskof ta Torino biex jakbdh ucoll taht idejhom. (Il maltemp jibda inakkas)

D. Bosco. Povru Papa, povru iskof. Nargia nictet lir-Re, u din id-darba actar jebes.

Vucijet. (minn barra) Irridu lil Dun Bosco!

D. Bosco. (icun sejjer ihares mit-tieka)

Cavs. (izomm lil Dun Bosco) Salva rasec Dun Bosco, il folla mignuna ma tirragiunax, jiena ghaliex ghadit nofs ta chelma favur il Papa u kbist ghalic ucoll Dun Bosco, heccu illi il ministri kamu colla contra tighi u gejt imchecci mis-sala tal Consill infamat bhala ghadu tal gvern, u issa ninsab ipperseguitat ghal meut. Dun Bosco, ghatini il ghajmuna.

D. Bosco. Id-dar tighi hia dejjem miftuha ghal Conti Cavs. Curagg habib tighi Alla ghad ihalsec ta dan l'att eroicu u kaddis, iz-zmien itira parir. (jiftah il bieb tan-nofs) Conti inti id-dar tafa tajjed... ghaddi minn dac il bieb fejn issib lil Rua u lil Cogliero kedin jassistu lit-tfal, jiena sejjer niekaf ghaun biex nictet ittra ohra lir-Re, f'cas ta bzon insejhilcom.

Cavs. Verament, ma nixtiehx inhallig wahdec Dun Bosco f'mumentu bhal daun, il hajja tighet hia uisk preziosa actar minn tighi.....

D. Bosco. Le Conti, lil Dun Bosco ma imassu hadd. Din id-darba obdini Conti kied nicanandac tithol, hemm geu u la tohrog.

Cavs. Nobdic Dun Bosco. (Ibus id Dun Bosco u jitolak, il maltemp jekaf ghal collox)

D. Bosco. Povru Conti, imchecci mil parlament u iminacciah bil meut. Heccu ghaliex nixtiek nighor it-tfal tad-dinja colla u nghallimhom ihobbu ir-religion ta Cristu, Daun id-disordnijet huma colla il frott ta l'ignoranza. Halli nargia nictet lir-re ghat-tieni darba. (imur fuk l'iscrivaniya u jictet) funerali Cbar fil Famiglia Reali, jecce chemm il darba ma tatux il liberta' lil Kdusija tighu il Papa u

treggiau lura il progetti colla contra ir-religion.
Dun Bosco.

Ir-rabgha Xena.

Dun Bosco u Cogliero.

Cogliero. ((jithol liebes ta abbati u imur fuk Dun Bosco bi premura)) Dun Bosco!

D. Bosco. O Cogliero, x'hémm mil gdid?

Cogliero. ((dejjem b'umur allegru)) Shab iswed maltemp mill icrah Dun Bosco.

D. Bosco. Beatu inti Cogliero illi nota tighec hia dejjem allegra, u fil musica "Lo spazza commino chif ahna sejrín?"

Cogliero. Tajjeb hafna ~~Dun Bosco~~, ghogbitom lit-tfal u gia' bdeu icantauha, ma ahfirli Dun Bosco, scop jehor gibni ghaun hdeic...

D. Bosco. ((ftit serju)) jahaun? Ix-xeuuixia dahlunna fid-dar tghana?

Cogliero. Chif Dun Bosco?.....

D. Bosco. Ma taf xejn?

Cogliero. Naf li rait lil Conti Cays jitchellem serjament ma Dun Rua....

D. Bosco. Bravu, il Conti ma ~~Dun~~ Rua, kisu li nuzau il carita' colla tghana ma dac is-signur, inlestulu cena u camra fejn jorkod ghal xi erba tijem.

Cogliero. Jakau id-decieda illi ihalli id-dinja u jithoà mana?

D. Bosco. Collox jista icun. Cogliero ma smaituhx dac l'istorbju?

Cogliero. Smajna it-tfakkieh tas-sajjetti u cont pront hadt lit-tfal fill cappella biex nitolbu lil Madonna tharisna.

D. Bosco. Bravu, u il Madonna tharisna tasseu. Mela jecc ma cont taf, sun af issa illi scoppiat rivoluzioni, il Conti Cays gie mibghout mil parlament, il missier kaddis tghana il Papa jinsab esiliat u hemm fin-nofs l'oratorju ta Dun Bosco ucoll, u gia bdeu bil minacci...

Cogliero. ((Mistghageb)) Oh! Ghedtlec jiena illi shab iswed ghadna, imma lil Dun Bosco ma imissu hadt u inkas lil Papa.

D. Bosco. Eh Cogliero, il Curagg tighec hua prezios ghall'opra ta l'imsejchen D. Bosco. Minn jaf, hemm fl'intern ta l'America kalb is-selvaggi umbad fil vatican... eh, eh, Cogliero, Cogliero....

Cogliero. X'inti tghajd Dun Bosco? Anche meta cont ~~eschejchen~~ ^{marid} dan il cliem cont attuli.

D. Bosco. D. Bosco jaf x'inhua jghajd, Mur, mur, itlob, u ghajd ucoll l'ittfal, ghal missier tghana il Papa, u ghal Mamma Margherita, ghaliex mindu mistet il mahbuba omni l'oratorju tilef gighaura prezziusa.

Cogliero. Hia keda il genna titloh ghalina ~~Dun Bosco~~.

D. Bosco. Iva, ma dac l'anglu ta Domenicu Savio illi ghalak xghar illum mejjet, nispera illi il ward jinzal u ma idumx fuk id-dar tghana, ma ix-xeuc kied fl'akkal tighu ucoll...

Cogliero. Dun Bosco, ahfirli, bil piacir illi kied nitchellem mighec cont sejjer ninsa nghajdlec illi fil porterija hemm il general tar-Re irid ichelmec.

D. Bosco. O Cogliero, hwejjeg bhal daun tinsihom katt.

Cogliero. Ahfirli Dun Bosco.

D. Bosco. Mur malair dahlu^{għa}geu.

Cogliero. Deulakt mighec. Dun Bosco ^{għa}(~~wahda~~) xihagia u ma iride jitchellem ((jitlak imhasseb))

D. Bosco. Il General tar-Re bhal issa?... xihagia gravi hemm fin-nofs, uara die l'ittra illi jiena ctiebt lil Maesta' tighu... Min jaf povru oratorju f'hiex sejjer isib ruhu? Ma hemm il Madonna isseuilli collox. Hia kaltli illi f'din id-dar hia il gloria taghha.

Il Hames Xena.

D. Bosco, General u Cogliero.

Cogliero. ((Jithol u jippresenta lil General)) Ghaddi eccellenza, Dun Bosco kied jisteneb ((jitlak))

D. Bosco. (Ikum) O xi pñacir, il general tal Maesta' ir-Re fid-dar tighi! Eccellenza f'hiex nista inservic?

General. (jithol bl'uniformi tighu Gala, sidru mimli collu midagli u xiabla imdendla) ~~Dun Bosco~~, zewg chelmiet malair, ghaliex halliet iz-zimel u is-seguitu tighi ghaun uara il-bieb. ((dejjem serju))

D. Bosco. Heccu isserv umilissimu tighec.

General. ((serju u gravi anche xi ftit nervus)) Isma ~~Dun Bosco~~. B'liema curagg chellec il hila tictieb die l'ittra lil Maesta' tighu ir-Re biex tmur contra irriēda tighu?

D. Bosco. ((calm dejjem u bil hleuua)) Iva hua veru. jiena ctiebt lir-Re, ma ~~mun~~ af illi Dun Bosco katt ma azzarda jiecanda lil hadt, ^{dejjem} ~~rebati idjeh~~ biex jitlob.

General. ((Ifittex illi jithol f'battaglia harxia ma Dun Bosco, dejjem marziali, anzi ftit anche b'rabbia)) Reverendu, ara chif titchellem, ftacar illi jiena hua il generalissimu tar-Re u ma iniex indorri innizzel rasi chif gieb u lahak! inti meta ctiebt die l'ittra l'ir-Re iccommetteit mancanza garvi li ghaliha hemm bzonn illi jittiehdū passi cbar daks chemm chienet cbira l'imprudenza tighec!

D. Bosco. Jiena habib hafna tar-Re.

General. Reverendu int kied tigdeb, mhux veru.

D. Bosco. Jiena dejjem irrispettatt issovrani tighi.

General. Inti tfait l'autorita' sovrana taht rigleic.

D. Bosco. Jiena ninzel gharcupteja kuddiema.

General. Le, inti insultajta.

D. Bosco. Tghaic hecc Eccellenza... Hares jiena ctiebt lir-Re ... ghaliex hasseit...

General. Biex tiftahlu piaga.....

D. Bosco. Biex natieh id-dawl.

General. Biex tumiljah reverendu.

D. Bosco. ((Ikum ftit fuk tighu)) Le, ghaliex inhobbu!

- General. Thobbu u tibghad theddu?... Ghaliex tmur tghamillu daun il profizij ta luttu fil famiglia? Ma tafx illi ir-Re imhabba fic waka f'melanconija cbira u ma jistax isib paci?
- D. Bosco. ((Ibaxi ftit rasu jimmedita)) Iva ir-Re ghandu ragiun icun indejjak ghaliex il profezia sahhet u il palazz tighu intela bil luttu uara il meut ta ibnhu pero' ir-Re il profezzji ta Dun Bosco ma iddisprezzahomx, anzi hua iddispiacieh hafna uara illi ifferma dac id-degriet contra ir-religiusi, u hua stess gie ifittixni biex ichellimni, izda ma sabniex, ghaliex ghiecu l'affarijiet chiecu icunu xiort ohra.... Ir-Re Vittorio Emanuele Hua fjur tal galantomu u ghalecc chiecu ma chiecu ieconsigliat, chiecu id-degriet ma chiecu jiffermah u il cnisja ma chiecu issofri dan collu.
- General. Insomma ~~Dun Bosco~~, jiena gejt biex nippresenta il persuna tar-Re stess u inti ta dana collu trid tatini sodisfazion.
- D. Bosco. Sodisfazion thie General?
- General. Ta dic l'ittra insolenti.
- D. Bosco. Lebda insolenza, collox merita'.
- General. Reverendu, poggi bilkeda u icteb dac collu illi jiena sejjer nghajdlec.
- D. Bosco. Lest biex nobdic, basta dac li tghajdli icun lecitu? ((Dun Bosco ipoggi u jicteb dac li sejjer jghajdlu il General))
- General. Reverendu, ghiddeb dac collu illi ctiebt lil Maesta' tighu ir-Re.
- D. Bosco. Jiena ma nistax nghamel dichiarazioni contra il conxenza tighi.
- General. Chif le?! Icolloc tictieb Reverendu.
- D. Bosco. Eccellenza, titfa inti fuk spalleic kuddiem Alla dac collu li jista jinkala?
- General. Hallic issa minn Alla. Icteb jec ma tride insejjah l'isseguiti tighi u nissecuistralec id-dar.
- D. Bosco. ((calm)) Ahfiri, ma Dun Bosco ma jictibx.
- General. ((johrog ix-xiabra u imur fuk D. Bosco f'dghadigha ta demm)) Reverendu ahjar li tahsiba tajjeb dina il facenda!
- D. Bosco. ((Calm u bil hleuua)) sejjer tisfidani ghad-dwell excellenza? Ma jiena mghandix biex niddefendi ruhi hliet dan il breviarju. ((jurieh il breviarju))
- General. ((actar bis-sahna.)) Reverendu, jiu tictieb jiu min ghaun ma tohrog.
- D. Bosco. Ghandi kalb insejjah lil Cogliero, ma cos nghajdlec ciar signur, illi jiena minnec ma nibzax. ((Il General inizzel ix-xiabra)) Inti biex acquistat dauc il midaglij chellec ix-xerred giustament id-dem General, ma Dun Bosco biex makkaf l'opra tighu ghadu ma katil lil hadt u ghalecc jiena ma nibza minn hadt.
- General. Inti ma tibzax minni?
- D. Bosco. Ma nibzax ghaliex fl'ahhar minn l'ahhar naf illi is-signorija tighet ma kien sejra icciappas ix-xiabra bid-dem ta povru kassis bhali illi fittixt bis il gid tar-ruh tas-sovran tighu. ((Il General jibka scantat ihares lein D. Bosco)) Tant hua veru illi xtakt il gid tas-sovran tghana illi chiecu cont naf illi inti sejjer tincomoda ruhec cont nigi jiena stess fil palazz tighet biex natic sodisfazion, inserhu il conxenza tghana u cona nispicciu il custioni

billi nixiorbu bis-sahha ta kulxin. (D. Bosco dejjem allegru)

General. ((Issa tbiddel ghal collox u sar mana bhal haruf)) Dun Bosco, jiena general li iccombattajt u hrigt rebbieh f'hafna battaglia, ma inti irbahtli.

D. Bosco. ((Dahkani)) Oh General, ghaid ahjar illi l'apparenza tinganna, ghaliex il fond ta kalbec hua tajjeb actar milli jider pingiut fuk ghajneic.

General. Inti ghadtli li trid tigi fil palazz tighi.

D. Bosco. Certament li nigi.

General. Icolloc dan il Curagg?

D. Bosco. Ghala le General?

General. Nakbdec filchelma?....

D. Bosco. Incun iffortunat.

General. Tajjeb nistenniec ghadafil-hdax.

D. Bosco. Fil-hdax incun uara il bieb tal palazz tighec.

General. Dun Bosco, ippersuadet ruhi illi inti bhala sacerdot biex ctibt dic l'ittra l'ir-Re harest il fuk actar minni ghaliex jiena hsibt bis ghal interessi tal gisem tas-sovran tghana, fil uakt li inti hsibt biex issalvalu ruhu. Prosit... jiena gejt ghalic biex xiabla u spiccail biex nistenniec ghal pranzu id-dar tighi. ((jichak)) Prosit D. Bosco. *(it tich)* *tan ghat tal tighic.*

D. Bosco. Grazzi Eccellenza, ghaid l'ir-Re illi Dun Bosco jixtieklu cul gid.

General. Tcun servuit a fivederci. ((ibuslu idu))

D. Bosco. Nigi irwaslec sal bieb Eccellenza. *u nippresenta e bit tal ktala - benefattur tghana.* (jiccompagna lil General)

Is-sitt. Xena.

Virr wahdu umbad Dun Bosco.

Virr. ((jithol b'cautelazioni cbira)) Irnexieli nithol fil camra ta Dun Bosco min ghair hadt ma rani; jiena gia cont nipprevedi illi bid-dimissioni tighi mil masunerija ma iniex sejjer inrazzan lil ghedeuua ta Dun Bosco, anzi huma actar ahrazu uma jistrehux kabal mejjet jarauh. Povru Dun Bosco! anche jiena darba contghodu tighu ma issa sirt inhobbu u irrid niddefendieh; jiena illum il giurnata hua il commissarju segriet tal pulizia u digia naf illi sparau ghal Dun Bosco u ma laktuhx, ma nispera illi il presenza tighi ghaunec tista tista xihagia. ((jinstama mixi)) Gej Dun Bosco, marri-dux jarani ((Imur jinheba))

D. Bosco. ((jithol jghorok ideih ferhan)) Xuiee u tribulazioni ta cul xiorta, ma cultant il Madonna titfghali xi warda ucoll. Ghandna habib jehor illi fil bzonn jista jsiuili hafna. Grazzi Madonna grazzi, la tabbandonax lil dan l'imsejchen iben tighec li kied jahdem biex ja jati l'iruieh lil ibnec Gesu', u icabbar il gloria tighec. Ghamel illi dac il holm tighi icun realta' u din id-dar tcun tasseu l'arca tal gioventur u l'artal tal gloria tighec Maria.

Is-sebgha Xena.

Dun Bosco u Dun Rua.

- D. Rua. ((Jithol imghaggeb u musfar)) Dun Bosco, ejja malair!
- D. Bosco. X'ragia inkala Dun Rua?
- D. Rua. Ix-xeuifexia kedin jippruvau ichissru ir-rixtellu tal bitha ta l'oratorju u iridu lilec bilfors.
- D. Bosco. Tibzax Dun Rua, niehdu l'affarijiet actar bil calma, issa ghadu chemm chien ghadn il general tar-Re li digia chien hareg ix-xiabla biex jiddwella mighi u taf chif spicciat l'affari? LI stidinni biex immur nippranza mighu, *u tghani elf french ghot tfal.*
- D. Rua. Ma inti hua dejjem Dun Bosco illi bil chelma tighec kaddisa iddah-hal fix-xcora lil culhad. ((jithak))
- D. Bosco. Le Rua, daun huma prodigi tal Madonna. Min irid jghamel il gid ghandu ilesti dejjem ruhu ghal battaglij, lesti ruhec inti ucoll ghax meta D. Bosco jghalak ghajneih inti trid tcompli ticcombatti minn flocu. Curagg, il calvarju ghadna tlajnieh u allura hemm fis-sema icona il mistrieh u il Paci li ma tispiccia katt.
- D. Rua. O missier tighi, chemm nixtiek ghandi ftit mil kdusija tighec. ((Jinzel biex ibus riglân Dun Bosco))
- D. Bosco. X'sejjer tghamel?! Kum minn hemm ~~int chiecu trid tista tghamel il miracoli.~~ ((jinstama mil gdid il ghajjat tar-rivoluzionarij)) "Irridu lil Dun Bosco!"
- D. Rua. Isma Dun Bosco! ((Ikum))
- D. Bosco. It-tfal fejn huma?
- D. Rua. Kedin ma Cogliero kied jghallimhom il musica.
- D. Bosco. U il Conti Cays?
- D. Rua. Tallain jistrieh ftit fil camra.
- D. Bosco. Rua mur, u thallix lit-tfal uhidom, jien ghandi bzonn nokod ftit jehor ghaun, fil cas li jinkala xihagia ijsseu seghuli ghax ghad-dejn mumentu coroh minn fuk l'imseicna Italia tghana!!
- D. Rua. Ma intix ta wahdec Dun Bosco.
- D. Bosco. Ghandi mighi lil Madonna, mur Rua u hudu hsieb it-tfal.
- D. Rua. ((wahdu)) Irid icolloc il curagg ta Dun Bosco. ((jitalak))
- D. Bosco. ((Imur ihares mit-tieka)) Min jaf x'iridu mil povru Dun Bosco?....
((Vucijiet))
- Vucijet. "Lil Dun Bosco irridu"! ((Vucijet confusi ta rivoluzioni))

It-tmin Xena.

Dun Bosco, Mario u Virr.

- Mario. ((Issa cap ta rivoluzioni jithol min geua it-tieka, b'pistola f'idhu, mantell iswed fuk spalleih, cappell cbir u mascra seuda, imur dritt fuk D. Bosco, u ippontalu ir-rivolver ma sidru. D. Bosco bla ma jicconfondi xejn jibda ihares leih bil hleuua.)) Dun Bosco, wedni illi tghalak illum stess l'oratorju tighec u tibghat lil dauc it-tfal colla il barra, altrimenti.....
- D. Bosco. L'ewwel nett nehhi dic il mascra minn fuk uiccec ghaliex Dun Bosco

ma jitchellemx ma min ghandu zeug uciuh.

Mario. Dan ma icun katt illi cap ta rivoluzioni jobdi lil wiehed kassis bhalec. Hares hemm fit-triek hemm eluf ta xeuixia, ghal daksxejn ta signal li nghamlihom issibhom ghaun geu biex jakilbu l'oratorju tighec ta taht fuk u imsejchen int....

D.Bosco. Min ghandu l'Alla u il Madonna mighu ma jibza minn hadt. Hares hux inti kattaitli din is-suttana? Tider li mintiex cacciatur tajjed.

Mario. Ma tibza minn hadt? Mela halli nghara din id-darba Alla tighec jehilsecx mill meut, iddefendi ruhec. (Hecchif icun sejjer jispara Virr johrog mil mohba tighu u imur jiddisarna lil Mario, jehu f'idu il pistola u jippuntaha fuk Mario, Mario jgholli idejn, icun irad imur isejjah il ghajjat mit-tieka, ma Virr ma javdah xejn)

Virr. Avolgia minn taht il masera gharaftec (Lil D.Bosco) Ahfirli Dun Bosco jiena cont mohbi ghaun ghal culma jista jinkala, digia wasalli collox f'uidneija jiena naf b'collox.

D.Bosco. Virr, il habib tighi providenziali!Grazzi.

Virr. ((Lil Mario)) Guai ghalic jecce inti tmis xghara wahda bis minn Dun Bosco.

Mario. Virr icconverteit?

D.Bosco.

Virr.

Virr, ahpr u nizzel stic il pistola.
Ghar-rispett ta Dun Bosco nizzel ideic minn hemm (Mario inizzel ideih Virr ipoggi il pistola fi hziemu) Biex inservi lis-signurija tighec jiena icconverteit.

Mario. Mghadecx tiecongura contra il kassisin? Hemm fil loggia tal masunerija?

Virr. Mghadnix, jecce ghaun bniedem fis-societa' li jistkoklu rispett hua propriu il kassis.

Mario. Dan minn meta l'ghaun?

Virr. Minn mindu iltkait ma dan il kaddis Dun Bosco u xehitli l'ilma tal mghamudija fuk rasi.

Mario. Ma l'ebda ilma ma jista jahsillec id-dmija tad-dellitti illi ghamlu idejc chemm ilec cap tal masunerija.. Cont inti ucoll illi iccongaurait il hajja ta dan il kassis...

Virr. Jien iva u inti cont id-drieh li tob dini, pero' il mahfra tal benefattur tighi nissitni collox u ghamlitni cuntent.

Mario. Inti issejjah benefattur tighec lil wiehed kassis mignun? Katt ma cont nobsor illi inti hecc debboli.

Virr. Guai jecce inti tergia issejjah mignun lil Dun Bosco.

Mario. Chiecu ma chienx mignun jisrak lit-tfal mid-dar tal genituri taghom u itellifhom iz-zmien fil-ghob u tant hmerijet.

D.Bosco. ((Bil hleua)) Signur inti ghandec zbal ebir. Ghara habib (jehdu ma gemb il bieb li jghati ghal geua) dic il merhla hrief illi tobdi ghall'inkas signal li jghamila ir-rghaj taghha, Ghara dauc il mejjet ta tfal ghaddejn, b'liema dixiplina, ghajnehom baxxi u ideihom marbutin. *Das hnd il ghob li jghamila D. Bosco.*

Virr. Chiecu it-tfal colla bhal dayc il habz jista jghalak ghal collox.

Mario. U il pulitica Reverendu?

- Virr. Liema pulitica? Il Pulitica ta Dun Bosco kija dic illi jghallem l'iscola u il ligi t'Alla, u li ma jghamlux drabbiet,
- Mario. Virr, sirt ucoll avucaj tal kassisin?
- Virr. ^{Sena} ~~Jiena~~ ma gemb Dun Bosco hia bizzejjed biex imsir galantom minn ghajr ma trid.
- D. Bosco. ((Lil Mario)) Habib int min int, wiedni illi tbiddel hajtec, ghara jiena lest niex nahfer lilec ucoll. Hares hemm Gesu' chemm bghata ghalina fuk is-salib.
- Mario. Jiena ma nemminx b'daun l'affarijiet reverendu, jiena geit l'actar biex niehu sodisfazion.
- D. Bosco. Liema sodisfazion ibni? Inkastec f'xihagia?
- Mario. Tasserka li ghamiltli.
- Virr. Dun Bosco mhux halliel.
- Mario. Iva, serakli lil ibni.
- D. Bosco. Jiena sraktlec lil ibnec?
- Mario. Minn mindu ibni kied jiffrequanta l'oratorju tighec, ma iridc jaf actar bid-dar, domoc sahartu.
- D. Bosco. X'jismu ibnec?
- Mario. Ibni hua Menico Ex, ma nitrakx minn ghaun kabel ma ittihuli altri-menti nghamel li ghandi nghamel u il pulizia tal-lum ittini ragiun.
- Virr. Tinsieq illi illum jien hua il commessarju tal pulizia u meta Dun Bosco ghandu habib bhali ma gembu jista anche jakbdec u jarrestac issa stess.
- Mario. Tarrestani ghaliex?
- Virr. Talli hrigt l'armi u ghamilt violenza fid-dar hattiehor. X'rid tghamel actar minn hecc?
- Mario. Mur obsor Virr... Tghaid ghad narauc liebes issuttana?
- Virr. Ghattlec tinsieq illi jiena commessarju tal pulizia.
- Mario. Ghandec ragiun Virr, mela bhala pulizia ghait lil Dun Bosco itini lil ibni jiena ghandi id-dritt fuku.
- Virr. Dun Bosco hua tant tuajjed illi itihulec.
- D. Bosco. ((Imur isejjah)) Cogliero!
- Id-disgħa Xena.
- Cogliero u ta kabel.
- Cogliero. ((Jithol u jibha scantat)) Ghajdli Dun Bosco, hemm bzonn ta l'ghaj-nuna tighi?
- D. Bosco. Le xejn, daun huma nies onesti bhaina.
- Cogliero. Onesti bil masra fuk uicciu?!
- D. Bosco. Cogliero, Mur gib ghaun lit-tifel Menico EX.
- Cogliero. ((wahdu hua u sejjer ighergher)) Dun il facenda ma imxiomniex tfuh. ((jitlak))

D. Bosco. ((Lil Virr)) Virr jecce inti ghandec x'tghamel nerringraziac min collox?

Virr. Le, Dun Bosco, l'opra tighi ghaunec hia mehtiega sall'ahhar.

L'Ghaxar Xena.

Cogliero, Menico u ta kabel.

Cogliero. ((jithol ma Menico)) Heccu Menico Dun Bosco, malli semmietlu lil missieru beda ihabbat rigleih ma l'art u ma riede jigi.

Mario. Nghajdlu chif ma iride jigi! ((icun sejjer isauua^m lil Menico))

Cogliero. ((Izomm lil Mario)) Dan ma icun katt. Is-suat ghal animala.

D. Bosco. Tifem galantom issa ghaliex it-tifel ma iride jigi id-dar? Ghaliex it-tfal fid-dar ta Dun Bosco ma jissautu katt u isiru kishom hrief. Mhux seuua illi tahkar lil ibnec.

Mario. Menico, gharafni hux veru?

Menico. Iva missier, imma ~~ta~~ badniex.

Mario. Ghara x'jiena nghajdlec illi mall kassisin ma irridecx tghamilla.

Menico. Le, lil Dun Boscoma^m inhallieh katt, inkas jecce inti tokto^mni bis-swat.

Mario. ((Incurlat)) Ban li jghalmucom il kassisin hux veru?

Menico. Le, il kassisin jghalmuna inhobbu lil Genituri tghana, ma jghalmuna uco^mal illi il genituri ma ghandhomx isautu lil uliedhom u jghalmuhom jidghau u jiserku bhalma ghallimni inti missier. ((imbez-zgha))

Mario. Hecc tirrispondi lil missierec? mela halli titghallem. ((Icun sej-jahbad isautu))

D. Bosco. ((Imur jimpedixi lil Mario)) Dun Bosco katt ma ippermetta illi it-tfal jissautu kuddiem il presenza tighu.

Mario. ((Avvelit)) Collox seuua incun naf jiena ghif ghandi niehu lil ibni minn taht id-duiefer tal kassis. Virr, inti ma tajtniex sodisfazion ma insib minn itihuli actar minnec ((Idur fuk ibni)) Menico, jecce inti ma tobdiex meta tigi id-dar sgrur li naktalec rasec bil mus tal-lehja.

Menico. ((imbezza)) Id-dar ma nigix actar ghaliex mindu mietet omni, biex niecol inti tibghatni nisrak u ghoddec hassartli sahti bis-suat, mentri Dun Bosco, izommi nadif, jitmghani tajjeb, jghallimni l'iscola, jghallimni nahdem, incanta u izommi dejjem allegru fil grazia T'Alaa jiena nibdlec ma Dun Bosco missier.

Mario. ((Incurlat)) Dun Bosco, kied tisma, imiscom tisthu tippermettu dan colly, ma jghaddix zmien uisk illi ma intemx il vendetta tighi.

Virr. Mario Ex... Razzan ilsienec.

D. Bosco. Mario Ex?! L'ghadu predestinat tighi?!

Mario. ((inehhi il masera)) Biex inservic Dun Bosco, Icchejchen Mario ta Becchi. *ngħodniex doe it tifel incuwer ta clari*

D. Bosco. Ghadec tigris urajja biex tbicchini uara daun is-snin colla? Ma ghaliex Mario, mhux forsi dejjem gid ghamillec Dun Bosco?! Mario ic-converti ghal Gesu'. Isma hija ara jiena nahfirlec collox.

- Mario. Virr, jiena u int ghad ghandna zmien nintkghau.. ((jakbad lit-tifel inizlu bil herra mit-tieka u uaraih jakbes hua ucoll))
- Virr. Dun Bosco il missioni tighi spicciat, lotta ebira keda tistennieni, il presenza tighi hia necessaria band'ohra, sejjer inhallie, jecc katt tisma illi Virr, mghadux actar, nitolboc illi fittalb tighec tiftacar fija, Bericni.
- D.Bosco. X'inti tghajd Virr? Ibka ghaun mighi.
- Virr. Impossibli, id-dover kied jistennieni band'ohra, is-servizza tighi ma jippermettix sahha Dun Bosco, Grazzi tal gid li ghamiltli. (Ibuslu idu)
- D.Bosco. Virr, ibka fid-dar ta Dun Bosco all'inkas ghal dan il-lejl....
- Virr. Ma nistax, Dun Bosco sejjer grazzi ta collox. (*jghafoslu idu ma hallew*)
- D.Bosco. Grazzi lilec ucoll Virr, Dun Bosco iuiedec it-talb tighu. Cogliero accompaniah sla bieb. (Virr u Cogliero jitilku)

L'Ahhar Xena.

Domenico Savio, ~~u~~ Dun Bosco wahdu umbghad Vissionarij.

- D.Bosco. Il hajja hia veru misterju, Virr hallejtu tfajjel geua Becchi u uara 40 sena sibtu cap tal masunerija, ucoll Mario mil bandalohra cap tar-rivoluzioni, almenu Virr, inhasel bl'ilma tal mghamudija u baka fidil fil ughedied tighu, ma dac Mario x'wahda din! Il vizzi bakghau jicbru mighu u sar veru mostro tas-societa' chien ghadni daksxejn ta tifel meta cont inwissieh, ma hua katt ma sema minni u min jaf chif ghad imur jispiccia! Min jaf dac il povru tfajjel ta Menico f'hiex sejjer isib fuhu, min jaf Virr jecc ghag jigiu f'xi takbida bejniethom? Povra umanita' chemm hemm bzonn ta minn jehu hsieba. Ninsabu fl'akkal tal persecuzioni u minn minuta ghal ohra nistenna illi tibghad il pulizia ghalija u tghajdli biex nghalak dan l'oratorju. Nghalak l'oratorju? ((jinzel gharcupteih)) O Maria, u min jiehu hsieb ta daun it-tfal abbandonati? Le, jiena ihossni ka-uui fil fidi il calvarju irrid nitilghau sal inkas targia u il calci ta l'imrar irrid nixiorbu sal-inkas katra, ma il progetti tighi hemm bzonn illi jirrialezzau ruhhom, Maria kaltli, il Congregazioni Salesiana, il Basilica ta Maria Ausiliatrice, il missioni, is-sorijet kalb dauc il, Pompos tal Patagonia, eluf ta Salesiani jigru mad-dinja, miljuni ta tfal allegra u puri bhal angli tah il mant ta Maria biex iservu sid wiehed li hua Gesu', umbghad izjed tara eluf ta eruih jipopolau is-sema bil curuni tal ward f'rashom u flimchi ~~u~~ mal'angli icantau l'inni tal creatur. Oh Maria, Maria fost dan it-taktieh ta kalb, iftah ~~int~~ buieb is-sema u ixhedli minn dac il ward li ghandec int, Gesu' taktira wahda mil balzmu tighec fuk din l'imsejna kalbi u inti Mamma Margherita, tinsiex lil Giovanninu tighec li tant habbiet, fl'ahhar inti Domenico Savio, fjur l'actar ifuh int fejn int? (Musica) (uara il velu jintela b'dawl abjad u f'nofs id-dawl tider schiera ta tfal libsin l'abjad u bil curuna tal ward f'rashom, daun it-tfal b'idejhom ma xulxin mixjin uara Domenico Savio li jinsab l'euuel wiehed)

Savio. Dun Bosco, heccu il frott tal Calvarju tighec jiena hua Domenico Savio li inti sejjah, urajjajjinsabu uliedec li mietu cchejcnin, bla ma il kalb taghom tibkghau bid-dnub. Ahna flimchien ma Mamma Margherita ninsabu fil post tal mistryeh, fejn is-shana u il bard ma jinhasux, fejn il mard u il giug ma jesistux, fejn il meut ma tersakx, fejn hemm Alla fuk it-tron Adorat u mahbub minn culhadd.

D.Bosco. (Fost l'ghageb tal ferh) Savio Domenico, gilgila purissimu, li minn dahka twiled fix-xemx ta April, Savio Domenico, krolla ghal ghajn ix-xemx, warda li tfeuuah lil cul minn isemnac, Savio Domenico angli illi il guienah tal platinu lein is-sema tajruc, u mudell taz-zghazah tibka sa chemm ix-xemx daul izjed ma tatix. Itlob int biex

Dun Bosco itera dac il holm tighu Prodigius u giurnata jigi biex
mighec jiltaka fil genna accompagnat mimm miljuni ta eruieh. (Bil
mod il mod jinzel is-separju)

Ispiccia it-tieni Att.

Il-kuor għaliq... (faint text)

Il-kuor għaliq... (faint text)

Ispiccia it-tieni Att.

Il-kuor għaliq... (faint text)

Il-kuor għaliq... (faint text)

Il-kuor għaliq... (faint text)

Il-kuor għaliq... (faint text)

Il-kuor għaliq... (faint text)

Il-kuor għaliq... (faint text)

Il-kuor għaliq... (faint text)

Il-kuor għaliq... (faint text)

Il-kuor għaliq... (faint text)

Il-kuor għaliq... (faint text)

Il-kuor għaliq... (faint text)

Il-kuor għaliq... (faint text)

Il-kuor għaliq... (faint text)

"Mil Calvarju ghal fuk l'artal".

It-tielet Att.

U it-tielet zmien.

mit-tieni ghat-tielet Att ghadha zahar.

"Il Missier".

Ix-xena tirrappresenta cappella fil habz ta Alessandrea vicin Torino. Artal b'curcifiss fuku, zeug xemghat jixilghau kuddiemhu, banchetta, ftit tiben, bieb fin-nofs li jghati ghal habz u tieka tal hadid ghal barra, daul blu' u collox lucubre.

L'Ewwel Xena.

Mario wahdu umghad carzrier.

Mario. ((Liebes ta Cażrat u idejhh immanettiati)) Klub taz-zonkor anche il vuci ta wiehed moribond tivgau fis-silg ta kalbcom u fl'indifferenza? Ftit daul nitlobcom ftit gharja... Ghaunec il klub huma ta l'azzar ghat-tixrid tad-dmugh ta minn jibchi u il widnein huma mghalukin ghal min jolfek!... Hadt, hadt, l'ebda hniena! ((jakbad ihabbat il bieb li jghajti ghal geua))

Carzrier. ((jithol)) Galantom, ghal fejn dan it-tahbit collu? Dan x'ghajjat hu tintama mil bieb ta barra?... Xi hsibtu ghaun geu, xi lucanda, fejn id-dakk u is-sfin ma jakta xejn?...

Mario. Irrid ftit daul, ftit gharja, inhossni kied nghama, kied nifga!

Carz. Mela ghaun kedin fil caffe' Carlo Alberto. Id-daul fil habz hua ipprejbit ghalix ghaun hua post ta meditazioni.

Mario. Illi tfit tijem ghaun geu u rait illi intcom ilcoll xiorta wahda, ma cul min mincom tchellimt ilcoll risposta ta kalb ta l'azzar tirrispondu! Inkas minn bniedem iccundamat ghal meut ma tigiem hniena?!

Carz. Il hniena bejn daun l'erba hitan galantom massibiex, ghalix dauc colla illi jigi ghaun geu f'din il cappella inkas huma ma chellom hniena minn hattiehor...

Mario. Ghandec ragiun. ((jaddas rashu jibchi))

Carz. Pero' gia' ghattlec darb'ohra illi ghandi ordni min ghand id-dfrettur tal habz illi f'daun it-tliet tijem li ghandec tghamel f'din il cappella tista tordna dac l'ickel collu li jghogboc...

Mario. U jiena gia' ghattlec illi l'istoncu tighi ma jaccetta xejn... ma ghal inkas chiecu nista nghara wiehed mil hbieb tighi u nif-tah daksxejn kalbi mighu ((jibchi))

Carz. Imsejchen missier ta famiglia, cos tasseu tighi hniena minnu Mistier icrah dan tighi, ma inix hlief norbot bil ctajjen lil carzrati. ((Lil Mario)) Habib cont verament sfortunat illi il cundanna inkatghatlec ghal meut hecc chiesah u biered....

Mario. Chiecu akmenu tauni iz-zmien nitlob ir-ragiunijet tighi, chien icolli xi tghama, ma katghauweli minn ghajr process u heccu illi sghatejn uara il htija il cundanna sparat geua kalbi bhal sajjetta, u gibuni ghaun geu. ((Pausa)) X'hin hu jec jghogboc?

Carz. ((johrog l'arlogg)) Is-sitta dakku, fadallec massghatejn ohra. Jec inti ma ticmandani xejn, jiena sejjer inhallie ghalix

id-dmir tighi kied issejjahli band'ohra.

Mario. Xejn, l'ichel illimis lili hudu inti minn flochi.

Carz. Grazzi habib, a rivederei forse minn ghaun u sigħa ohra. ((Icun sejjer))

Mario. ((Izommhu)) Isma, ippermetteli nofs ta chelma ohra: fuk ibni^{ma} tafx xihagia hux veru? fuk die il grazzia illi jiena tlabt lid-direttur tal habz?....

Carz. Naf, ma nahseb illi hua uisk difficli illi igibulec ghaun f'Alessandra lil ibnec biex tarah....

Mario. Inkas lil ibni?! Klub tat-tigri! ((Jibchi))

Carz. Ghandu ragiun ((Lil Mario)) Għara hija hemm fuk l'artal għandec l'akua habib illi il bniedem jista icollu, iftah kalbec mighu. ((johrog u isaccar il bieb urajh))

Mario. (Għajneih imorru fuk l'artal) L'akua habib illi il bniedem jista icollu, iftah kalbec mighu.... Irrrid chiecu inhobb ma forza mgħandix, chif tista thobb hagia li fiha ma temminx? ((Imur ihares mit-tieka)) Għaun vicin jinsab ic-cchejchen cimiterju, l'okbra huma miesejn bil borra.. u x'hin tahseb illi sghatejn ohra il gisem tighi icun mitfuh hemm taht die il chesha tas-silg!... orrur! orrur!! ((jghatti għajneih u iuarrab)) Meta tahseb illi stait ngħaix 30 sena ohra felici nixialla mal hbieb, Ma fejn huma hbiebi? Malli rauni immanettiat mil pulizia culhad tani spallejh u saħansitra ciahdu li jafuni, inkas l'akua hbieb tal kalb illi tajthom gharki u demmi ma kaluli mischin. Michud minn hbiebi, michud minn ibni, sejjer nitla fuk il patibolu minn ghajr ma nisma chelma wahda minn għand dauc li dari chien u jadurauni. ((jibchi minn ghajr, mistrieh)) Id-direttur tal habz ried jibghatli sacerdot biex ~~għal għal meut~~ ma jiena lil kassisin, dejjem bghattom u għamiltihom guerra bla serhan (Imur jargia jittauual mit-tieka) l'okbra colla fihom salib fukom .. hemm wiehed ma fiehx, min jaf għal minn hu?....

l'hejini għal meut

Carz. ((Minn Geuua)) Għaun Dun Bosco, għarau minn irid ikerr...

Mario. ((Għal din l'ghajta ikum f'dakka)) Dun Bosco għaun fil habz?!... Chiecu ngħajdlu chelma?... Ma uara dac collu li għamiltu ... Hua sgur ma jismgħamix, jiena intentait il hajja tighu għal erbgha darbijet.. Hua sgur ma jghafirlix.

Carz. ((jargia jghajjad b'lehen għoli min geuua)) Għaun Dun Bosco.. hadt ma irid jghajdlu xejn?... ~~ghajr~~ sejjer jitlak.

Mario. ((jghajjad donna hirgia ruhu)) D.Bosco!..D.Bosco!!!! D.Bosco!!! ((Imur uara il bieb ihabbat u jibchi jolfok)) Dun Bosco!!!!.....

It-tieni Xena.

Mario, Dun Bosco, Direttur u Dun Cafosso.

Direttur. ((Jiftah il bieb jilhol kuddiem umbghad Dun Cafosso, urajnh D.Bosco)) Ghaddi D.Bosco, il post mhux gdid għalich għal chemm ilec ftit ma tigi. Ecu il famus Mario Ex, illi Torino sa tliet tijem ilu chien jittorrerizza lil Torino minn tarf sa tarf, illum jinsab għaun iccandannat għal meut minn ghajr process.

D.Bosco. Povru ic-cchejchen Mario ta Becchi!

Mario. Dun Bosco! Dun Bosco okod ftit mighi.

D.Bosco. Gejt għalich opposta hija Mario.

- Mario. Gejt ghalija?... Forsi biex ticcondammani izjed ta dac collu li ghamiltlec?
- D.Bosco. Xejn minn dan ghamilt bhal Gesu', gejt insib imagia il mitlufa. Gejt biex naffirlec, biex nuric illi inhobbec, biex nuric illi il kassisin ma humiex dac li tahseb inti; gejt nghanlec cuntent fl'ahhar sghat ta hajtec.
- Mario. Grazzi Dun Bosco!! ((jinxtehed fl'art ibus ringlein D.Bosco)) Inti il veru bniedem kaddis!... Dun Bosco ahfirli! ((jibka fl'art))
- Direttur. Dun Bosco, Dun Cafosso, jiena sejjer inhallicom fil liberta'.
- D.Bosco. Grazzi sur Direttur. ((Direttur jitolak))
- D.Caf. Dun Bosco, ara l'iddisgraziat lilec irid, ghamel ftit tal curagg, ftacar ~~Dun Bosco~~ li, meta assistiet il meut ta dac il giuvni inti soffriet hafna, ma din il darba nispera illi tcompli sa l'ahhar, jiena sejjer inhallic, jec icolloc bzonn ta xihagia lili issibni fil cappella l'ohra ma gembec fejn kied nassisti lil dac illi ghandom jghalku ghada filghodu.
- D.Bosco. Grazzi Dun Cafosso, irraccomandani lil kalb ta Gesu'.
- D.Caf. Alla jatic il forza. ((jitolak))
- D.Bosco. ((jarfa lil Mario mill'art, actar mejjet inchella haj.)) Mario, ghamel ftit tal curagg. Ghara jahastira, chiecu inti smait il cunsigli tighi minn mindu cont cchejchen ma cont tasal sa fejn wassalt... Tiftacar chemm cont nghajdlec?.....
- Mario. Ghandec ragiun Dun Bosco, il profezia tighet nizlet fuk rasi tremenda; ghadni nisimghec tghajdli meta conna zghar. Dichinar stess illi inti cont sejjer thalli lil Mamma Margherita, b'uiচ্ছে mahsul bid-dmugh u jiena bi cliem ta serp velenus insultajtec; ma dic il chelma li inti ghattli ma insejtix le.... u jiena tasseu spicciat hazin!
- D.Bosco. Imseichen Mario, Tiftacar hemm geuaa Becchi, mixtutin kisna hrief kalb il margheriti u il peprin ta dic il halua campanja; conna kisna bhal dac il hamien abjad li, jittajjar fuk dauc il guienah tal ferh u ta l'innocenza? Tiftacar meta cont nirraccontalcom il holma tighi u li chelli xeuka insir kassis biex nigbor lit-tfal abbandonati u imgeuhin, u intcom
- Mario. Collox imbidel f'realta' illum Dun Bosco bil fama illi ghandec inti tista tiftah il guienah tighet actar kauujin min ta l'aicla u tghola actar minn dac il hamien il fuk il fuk, mentri il povru Mario waka fid-dlamijiet tad-dizomur. Chif ghandi hila jiena narfa uicci u inhares lejn dauc ghajneinc... Chif ghandi curagg nilka il mahfra tighet?....
- D.Bosco. Hija Mario, forsi mhux jiena stess gejt inficcec... jiena illejla gejt propriu ghaun apposta inhabba fic! Mario hares lejn dac Gesu' Dac il Haruf Immaculat hafer lil dauc colla, li wassluh mislub fuk is-salib.
- Mario. Imma jiena ipperseguitatjec, u b'dana collu cont naf illi inti kaddis mgharuf, u ^mstait anche mis-sovrani ta l'Italia.
- D.Bosco. Hallic issa minn dan, fittex illi isseuui collox diment illi inti tista. *L'unuri huma Suthan... ma ir-rut ir-rut Mario!*
- Mario. Cont jiena illi sparait ghalic minn fuk il hajt ta l'oratorju, umbghat minn geuaa it-taeka uakt li int cont tghallem l'iscola, cont jiena li darba gejt ghalic billejl biex taparsi tassisti wiehed kied imut u xheitlec il velenu fl'imbit biex tixiorbu, cont jiena ucoll illi darba assaltajtec ma jehor fit-triek biex nisir-*he*

kee u cont noxtloc ucoll chiecu ma hareg chelb cbir ghalija li ried ikattani,

D.Bosco. Chien il custodju tighi, il Cane Grigio. Ma hares Mario, jiena gejt ghaun mhux biex infaccrec f'daun l'affarijiet, u inhammarlec uiccech, jiena inseit collox. Dac li Alla jippermetti hua collu biex jara il pacenzia tghana u insiru inhobbuh.

Mario. Kalb Generusa!((ibuslu idu))

D.Bosco. Mario, issa irridec tirraccontali ftit x'chien li waslec f'dan l'eccess tal biza?.....

Mario. Tiftacar meta thalt fil Camra tighec u sraktlec lil ibni kalb hafnaa tedid?

D.Bosco. Chien nhar ta gimgha, kisu il bierah.

Mario. Jiena tlakt mid-dar tighec ifferociat bhal tigra, mort nintaka max-xeuwlexia shabi u ghaminna congiura li noxtlu lil Virr. Allura billi jiena cont naf li ghal habta ta nofs illejl hua jghajddi cul-jum minn ma gemb ix-xmara Po', kassant il ghasas taht dauc is-sigiar tal prinjoli, fil hin nisma tisfira, nohrog l'istallett u heccu illi id-dakka chienet fatali!

D.Bosco. Ktilt lil Virr, biex inghajdlec krait xihagia fil giornali u bcheit!

Mario. Dakka bis chienet biz-zejjed, chellu bis zmien jghajjat: "Dun Bosco ftacar fija int!"

D.Bosco. Povru Virr, kabel ma miet sejjajli. Alla itieh il mistrieh tat-tajbin.

Mario. F'dakka wahda insibni indawwar minn erbgha pulizia.. triek ohra minn fejn nahrab ma chelliex, tajt salt u kbist geuua ix-xmara, Ma l'ilma chiesah mewwitli gismi, dirghajja inghazzau u heccu illi il pulizia li chienet keda tigrari warajja bid-dghajsa kabditni u sibt ruhi ghaun geu ictar mejjed inchella haj!.....

D.Bosco. Hecc malair katawwielec il cundanna?

Mario. Iva ghaliex Virr jghod bhala persuna civili u militari u f'dan iz-zmien tar-rivoluzioni il cauzi isiru minn ghajr process.

D.Bosco. Il quaranta otto jibka jissenma fl'istorju tal cnisja u Ta l'Italia. Oh Mario, Mario, chemm tasseu jiddispiacini, chiecu inti u Virr meta contu cchecnin hsibtuha bhali, chiecu sgur ma contux tghaddu minn dan il wied tad-dmugh.

Mario. Collu veru, ma jiena ghal contrarju cont niddiehec b'ghamilec u min jaf chemm il darba bicchejtec, ma issa kied nghara....

D.Bosco. Kied tghara illi jiena chelli ragiun hix tasseu?

Mario. Bil basta, bil bosta. Chienet chelma li darba kalli wiehed giuvni u nizlet f'kalbi bhala velenu l'actar ghawwi. Chienet chelma illi fiha tighor il mibgheda colla contra ih kassisin u ir-religion ta dac Cristu, illi dac il mishut giuvni ghallimni nghobod b'mibgheda ta l'inferm.

D.Bosco. Oh!Imsejca umanita!L'iscandlu, il cumpannija hazina illi spiss twassal il fjur taz-zghazah fid-dlamijiet tad dan il habz.((quasi jibchi))

Mario. Iva, u l'ahhar cliem illi jiena nghajd kuddiem id-dinja colla hemm fuk il patibolu kabel ma immut icun dan: "Ahgha il cumpannija hazina u fl'agonija taf-duejjak tighi lil hadd ma sibt biex jic-confortani hlief il presenza tas-sacerdot.

Sharbu

Mario. ^(Trotts) 1 ^{jimlich} (Bhal ragg ta daul jintela bil ferh) Sejjer icoala ix-xiorti nghannak lil ibni kabel ma immut! omni tinsab ma famiglia Signura! U dan il balzmu collu minn keduli fuk kalbi? Dac l'apostlu tal gioventur Dun Bosco li jiena rid nohtol b'idejja stess u hua jiccecchen daks tant li jigi geuaa dan il habz biex jixxiotta il gharak ta l'agonija ta wihed assassin!.. (Minn barra tinstama marcia funebri li dejjem tokrob) X'icun dan? (Imur jittawwal mit-tieka) funeral.... Corteo nobli min jaf ta min hu? Chemm Curuni, chemm xuabel ilekku u chemm ebarat, x'kied nghara, spetturi tal pulizia, commessarij.... Oh it-tebut micxief..... sema tal hniena! Il vittima tighi! Jien hua l'assassin tighec! Virr, ahfirli nitol-boc ahfirli! (Il musica ghada id-dokk u actar tokrob, Mario jiddillerja, u ibatti ruhu fl'art) Virr, thares lejja b'dauc il ghajnejn!.... Virr... meta il gism tighi chiesah jinzel ma gemb tighac la tishitnix ... ma bekiak fommoc u semnghani dic il chelma tal mahfra! Iva, jiena dnibt, ma fuk il patibolu nitla bil curagg ghal meut, u naccettaha bhal att ta espirazion. (Il musica tiekaf)

It-tielet Xena.

Dun Bosco, Menico u Mario.

D. Bosco. (jithol izomm lil Menico) Menico, issa cun bravu, missierec, icconverta u sar mans bhal haruf, Tibza xejn hua ma isautecx izjed. Mur u tieh l'ahhar beusa tighec.

Menico. (Lieves uniformi bil, buttuni tad-deheb, imur jigri fuk missieru li ghadu fl'art mitluf mis-sensi) Missier! Missier!!

Mario. Virr... Virr.... Il kabar tighec hua precis ma gemb tighi.. Arah hemm imghotti bis-silg...

Menico. Missier, hares lejja, jiena ibnec Menico,

Mario. Dun Bosco? .. Dun Bosco!!... Fejn hua Dun Bosco?... jiena kied nibza!

D. Bosco. Curagg hares Mario, gibtlec ghaun lil ibnec u hemm barra hemm Dun Cafasso lest biex kabel ma titla fuk il, patibolu itic lil Gesu' taht il Gbija tal hobz. Dac li hafer lil Madalena, li ghamel mil-juni ta kaddisin dac li hua lest sabiex jittajjar ghal geuaa ~~is-tighec.~~ *ir. kutr tighac minija. l'indiana.*

Mario. (ikum u jiftah ghajneinh) Menico?!

Menico. Iva missier gharafni?

Mario. Iccejchen Menico tighi?! Donni ma staic nemmen illi ghandi immut kabel ma niesic bil beus! (Jicsieh bil beus) Chemm kied narac sabieh! Min libsec hecc pulic? Haddejc domnom zeug uardiet... Fejn cont mindu jiena tfaitec f'nofs ta triek?

Menico. Giabarni mighu Dun Bosco mil gdid u mighu sibt il genna ta l'art.

Mario. Naf ibni naf. Hebbu lil Dun Bosco.

Menico. Issa wighedni illi ghandu jghamminni kassie meta nicber ftit jehor.

Mario. Hebbu ibni lil Dun Bosco, hobbom lil kassisin, u la tghanilx bhal missierec li mhux bis spiccia biex sar assassin, ma ucoll sacriligu, ghaliex refa idejnh fuk il ministru t'Alla illi issa bis kied nifem chemm hua cbir. (Idur fuk D. Bosco) D. Bosco, nitol-boc illi dic l'id taumaturga tighec li tant iccarrezzat iccejcni H. tant ixxiuttat dmugh u irxurtat anche il mejtin u fejket il mghat-ubin nitol-boc la terfahhiex biex bija tishetni, ma biex tahfirli ghal'ahhar darba u tbericni kabel ma il gism tighi jinzel taht dac it-trab. (jinstemghau tocchi ta kampiena lucubre)

D. Bosco. Mario, inzel gharcuptejnc (Mario jiseguixi) Jiena nahfirlec u

mighi jahfirlec ucoll Gesu', arah hemm dac il Haruf illi jahfer id-drubiet tad-dinja, ghajdlu bhal halliel it-tajjed illi ihenn ghalic u hua iwigbec illi: "illum stess inti Teun fil genna mighu".
(Ibierec lil Mario)

Mario. ((Ibus id D.Bosco, umbghad imur ibus lil crucifiss. Ghauh jinfetah il bieb tal habz))

L'Ahhar Xena.

Dun Cafasso, Direttur zeug fratelli b'uicciom inghatti carzrier u ta kabel.

D.Caf. ((jithol kuddiem ^{un} Dinzioni ta bniedem kaddis ujider illi f'hobbu ghandu merfuka l'Ostia Santa, malli jithol Dun Bosco jinzel ghar-cupteinh u jghamel riverenza sal'art, Dun Cafasso jibka fi profon-dita' ta silenzju, jithol ucoll id-direttur il carzrier u zeug confratelli)) *(b'lemphe misirghula f'idejhom.)*

Direttur. ((jghamel signal lil Carzrier, il carzrier imur jifred lil Mario minn ibnhu))

Mario. Menico inti mghandex actar missierec, Eccu l'apostlu, il missier ta colla chemm huma it-tfal. Il kaddis Dun Bosco millum il kaddiem icun il missier tighec. ((jibchi))

Menico. La tibchix missier, ghada meta nirciewi lil Gesu' minn idejn Dun Bosco nitolbu ghalic.

Mario. Iva ibni u daks chemm f'linghoddi ma habbeite jiena lil Dun Bosco nitolbec illi thobbu inti ghalija ucoll. Dun Bosco nerhi lil ibni f'ideinc. ((Id-direttur jghamel signal jehor, il carzrier jakbad lil Mario u johrog, bieh, Mario kabel ma jillah f'silenzju profund jati l'ahhar harsa fuk idahu u fuk D.Bosco, il confratelli u id-direttur johorgiu uara Mario ucoll))

SEPARIO

D.Caf. ((Imur bilmod fuk D.Bosco.)) Dun Bosco, jiena sejjer niceconfortah bl'ahhar sacramenti u nitolbec illi ma gemb il patibolu la tirsakx ghalicx kalbec ma tasalx. ((jitlak))

D.Bosco. ((Ibaxxi rashu u jghannak mighu lil Menico)) Nizzichajr Madonna, ghatni bl'eluf minn daun it-tfal, nixtiek illi ma kalbi nghannak liz-zghazah colla tad-dinja chif id-dur u taghom jiena incun il Missier. ((Pausa u Silenzju))

Lehen. Dun Bosco, hares hemm dauc l'artijiet fil bghod il bghod mimsajn minn culhadd, anche dauc l'ulied kedin jistinneu il chelma tal confort tal Missier, hemm bzonn illi tigbor il merhla u issemmahom il chelma ta Gesu'. ((uara il velu jider il Quadru tal missioni, cioe' Dun Cogliero liebes ta iskof kalb is-selvaggi tal Patagonja.))

Quadrato

Quadru.

Jinzel is-separju u jispiccia.

It-tielet Att.

Ir-Raba' Att.

u l'ahhar zmien.

((It-testament u il Gloria))

Epoca 1888, meut ta Dun Bosco, filghodu. Ix-Xena tirrapresenta il camra ta D.Bosco; bieb fin-nofs, tieka ghal barra, sodda, ma gamba comodina, fuka l'ilma imbierec u filxcun bisessels, pultruna, mejda u fuka Crucifiss u zeug xemghat mixioghauila, stola fuk id-dahar tas-sodda. Collox simplici.

L'Ewwel Xena.

Dun Bosco u Dun Rua.

- D.Bosco. ((Issa ghandu 72 sena jinsab fis-sodda fl'ahhar estremi ta hajtu, xigharu bajdani, għajnejh quasi tilfu id-daul, ma dic it-tbissi-ma għada dejjem fuk uiccni, liebes Camice ((biex icun lest għal quadru)) Schiet perfett, jistembah u ihares madauru)) Dun Rua!
- D.Rua. ((Issa ghandu 52 sena, għadda illeil collu ma gemb D.Bosco)) Dun Bosco.
- D.Bosco. Għadec ma morte tistrieh uara daun illi illi colla illi illec tisar mighi?
- D.Rua. Dun Bosco għallimni li għandi nistrieh fil genna.
- D.Bosco. Eh, Dun Rua, scruplus osservanti tar-regola u tat-tghallim ta Dun Bosco. Eecu għaliex dejjem cont ngħajdlec illi uara meuti inti għad trid tunc is-successur tighi sabiex tcompli ix-xogħol li sejjer inhalli urajja. Rua, kis illi tiscolpisci b'ittri tad-deheb f'kalb il confratelli colla billi tghajdilhom josservau regola whada, għaliex l'imsejchen D.Bosco deulakt ihallicom.
- D.Rua. X'inti tghajd Dun Bosco? Għad hemm fin-nofs il giubleu tad-deheb li għad irridu nghanlulec.
- D.Bosco. Le, Rua, tistghau tissuspendu collox għaliex il giubleu sejjer nghanlu fis-sema.
- D.Rua. Għamel Curagg D.Bosco, hafna eruieh tajba kedin joffru hajithom għaliex, sabiex Alla ihallie haj u tcompli tghamel il miracoli, meta inti immoltiplicait l'Ostij chien hemm wiehed chien ilu ma ikerr 30 sena u icconverta.
- D.Bosco. Mhux jiena Rua, ma Hia, Maria Ausiliatrice, OH! Meta jiena bdiet nibni is-santuarju ta l'Ausiliatrice ma chellix hliet sit-soldi fil-but, u il Madonna bniet id-dar tagħha bix-xita ta Grazi li Hia xehet fuk l'imsejena umanita'. Illum is-Santuarju ta l'Ausiliatrice jigi biex jzuruh mid-dinja colla.
- D.Rua. Ried icolloc il Curagg ta D.Bosco pero'.
- D.Bosco. Il fidi Rua, il fidi. Ma ninzilx izjed biex inkaades f'dac il helu Santuarju fejn raithu jinbena gebra fuk l'ohra.
- D.Rua. Min jaf D.Bosco... It-tfal, għaddeu illeil collu kuddiem Gesu' fl'adorazioni sabiex jekelghoulec il fejkan)
- D.Bosco. It-talb ta l'innocenti.. fadalli tant chiecu x'ngħamel.. ma hares

Rua, din l'id illeminija spicciat ghal collox. ((ikankal chemm xejn idhu illeminija))

D.Rua. Pero' ghandec tasseu biex ticconsla ruhec. L'opra Salesiana hia imwakfa u keda tghati passi ta ggant.

D.Bosco. ((jigbor il forzi tighu colla u ikum bilkeda)) Rua, tiftacar meta cont nirracconta il holma ta ccuniti? Xihut chiena ghaddeuni b'mi-gnun, izda chelli ragiun jiena. Meta bdiet nigbor l'ewwel tfal fosthom Bartolmeo Garelli culhadt chien iccheccini, izda issa culhadt kied jghara b'ghajneinh ir-realta' ta l'ghogbijet tal Madonna.

D.Rua. Niftacar meta ghaminna l'ewwel voti, anche l'ispiriti infernali tkanklu contra tighec D.Bosco.

D.Bosco. ((B'intusiasmu)) L'ischiera ta Salesiani, Sacerdoti, chierici, cuadiatori u sorijet inferxin mad-dinja colla bid-danka fuk uicciom taht il mant ta Maria Ausiliatrice. X'inghaidu ghal missioni, ghal cooperaturi, ghal eluf ta tfal illi bhala hrief jirghou fuk is-sistema educattiva....

D.Rua. Veru prodigiu, chif il ward nizej mis-sema fuk l'opra tighec.

D.Bosco. Daun il prodigij xehtithom ir-Regina tas-sema u L'art fuk id-dar li ridita taghha.

It>Tieni Xena.

Mons. Cogliero, Uccio u ta kabel.

Cogliero. ((Issa ghandu 53 sena liebes ta Iskof jithol ma Uccio.)) Buon Giorno D.Bosco. Thossoc xi ftit ahjar?

D.Bosco. Il mahbub tighi Cogliero, l'eroi ta America. ((jisforza biex ibushu idhu))

Cogliero. X'sejjer tghamel D.Bosco? Ghal chemm Alla ghogbu jahtarni iskof, dejjem bkait ic-cchejchen bericchin tighec Cogliero.

D.Bosco. Cogliero, chien hemm bzonn ta hafna pioyieri kalbinin bhalec, halli il merhla ta Cristu tcun tista tingiabar colla taht raghaj wiehed. Fl'America, fl'Asia, fic-Cina, fil Giappan, Cullumchien jigi im-wakkaf is-salib tar-redenzioni u culhadt icun jaf illi f-Ruma hemm il Vigarju ta Cristu b'dirghainh miftuhin biex jghannak lil culhadt: "Domini Animas Coetera tolle."

Cogliero. Eh.... D.Bosco ghandu ideinh tual irid jichak id-dinja colla.

D.Bosco. Xtakt chiecu inhaddan id-dinja colla, ma issa wasalt fl'ahhar u hemm bzonn illi nahseb ghal ahhar viagg li kied jistenni. ((juri b'idhu il fuki))

Cogliero. Le D.Bosco, Ghamel Curagg, jiena cont hsibt li ghada nitlak ghar-Ruma, umbghad immur inzur Skallija...

D.Bosco. Iva, Ruma tmur, Ruma hia eterna u inti icolloc occasioni tmur izjed tard biex tokod ma gemb il Papa ghal dejjem, ma ghal issa irridec tokod ghaun ma gemb.

D.Rua. Monsignor, aftah widneinc, ghax Dun Boscoma jitchellimx ghal xejn.

D.Bosco. Uliedi, tcun dejjem mal Papa hia hagia prezzuza ibkghou iftacru: jeu mal Papa fil paci, jeu ma l'ghedeuua fil guerra.

D.Rua. Ahfirli Dun Bosco, ma ftacar illi ittabib kallec biex ma tante tis-trapazza ruhec.

- D. Bosco. Ghandec ragiun Rua. ((Minn barra tinstama l'allegria tat-tfal)) Liema nostalgia!... forsi ma icollix ix-xiorti nghara izjed lit-tfal tighi jilghabu fil bitha ta l'Oratorju. ((commos))
- D. Rua. Curagg, it-tfal culjum jistaksu ghalic, u ma indumux ma jergighau jarauc fosthom.
- D. Bosco. It-tfal, chellu ragiun ihobbhom Gesu'.
- Cogliero. Hares missier tighi icchejchen Uccio ma jistax jokod jecc ma jarauc.
- D. Bosco. Dan hua icchejchen Uccio li ghadec chemm ghammit?...
- Cogliero. Daks tliet xiur ilu.
- D. Bosco. Uccio. ((ikied idhu fuk rashu)) Chemm il darba il hsieb tighi mar hemm fil bghod il bghod.. jiena kalb daunc is-selvaggi tal Patagonija rait lilec ucoll mabbub Uccio. ((itaptapla fuk ucciu))
- Uccio. ((Tifel t'erba' stin ucciu canella imur jinxtehed gharcupteinh ma gemb is-sodda ta Dun Bosco u jippresentalu gilju)) Dun Bosco, niz-zichajr illi inti bghattinna il missionarj biex isalvau lili u lil huti, huma ghamluna insara u fethunna il bieb tal genna.
- D. Bosco. Bravu ibni, imbierec lilec u mighec ucoll lil America. ((ibircu))
- D. Rua. Dun Bosco, tipprova tixrob ftat selz? ((Dun Bosco, jghamel signal b'rasu li iva, D. Rua itieh jixrob is-selz))
- Uccio. Hares Missier, gibtlec dan il fjur fl'isem ta huti colla l'insara biex nuruc chemm inhobbuc. ((itieh il gilju))
- D. Bosco. Il ucc innocentu ta dana it-tfajjel inhossu ikawwili kalbi. ((ihares lejn il gilju)) simbolu ta l'izbah purezza. Dan il gilju liebes listes libsa tar-ruh tighec Uccio, niehu gost nircevieh mil idein cchejenin tighec, ghaliex il werak verginali tighu bojod bhal borra huma kedim imissu ma idejn illi il bjuda tagghom ma gatt intebb-gha katt bil mishut dnub.
- Cogliero. Missier tighi Dun Bosco, gia ghattlec illi geua l'America hemm bil bosta galji bojod bhal dac, ma hemm bzonn ta hafna nies biex ticcoltivhom.
- D. Bosco. Taktax kalbec Cogliero, Maria Ausiliatrice ghad tifformaeserciti ta Salesiani bl'eluf u ma icunx ghaun rocna fid-dinja fejn ma icunx hemm il missionarju Salesian. ((Lit-tifel)) Bravu Uccio, meta jiena cont cchejchen bhalec Mamma Margherita chienet tghajdli: "La thallix min jisraklec l'innocenza ta ruhec".
- Uccio. D. Bosco, jiena meta nicber insir Salesian bhal Monsignor Cogliero, kalli hua stes.
- D. Bosco. Bravu, Bravu, u bhalu issir, Dun Bosco joffrilec tliet hwejjeg: "xighol, ichel, u id-dguadija tal Genna.

It-Tielet Xena.

Buzzetti u ta kabel.

Buzz. ((Cuagitur Salesian, jithol fuk ponot sabainh)) Sur Dun Rua...

D. Rua. ((jilka lil Buzzetti u jehdu fil gemb)) x'hemm Buzzetti?

Buzz. Jien ma nafx chif nakbad nghamel bil folol li hemm fil parlatoriu.

Culhadt irid jigi ibus id D.Bosco.

D.Rua. Impossibli, it-tabib ma iridna indahlu lil hadt. ((Bil mod) D.Bosco sejjer ghal ghar.

Buzzett. Xihut geu minn Franza, ohrain mill Ingliterra, min Spagna, mil Germanja u colla bil bigliett f'idejhm biex jippresentau ruhhom; ghandom icumu colla irjus ebar, Salesiani u sorijet umbghad ma jinghoddux ... il bitha mimlija.

D.Bosco. Dan mhux kehen Buzzetti?

Buzzetti. Iva Sur Dun Bosco.

D.Bosco. X'giara mahbub Buzzetti?

Buzzetti. Sur D.Bosco, ghaun hafna personalita' cbira jixtieku jarauc, Torinu collu jistaksini ghalic.

D.Bosco. Oh! Il povru D.Bosco spiccja Buzzetti, jiena ninsab taht l'ubbidienza ta Dun Rua, collox chif jghamel hu.

Buzzetti. Almema talbuc imkar tbericom minn gnet-tieka,

D.Rua. Le Dun Bosco it-tabib ma iridux jicciaklak ippermettietlu, jit-chellem ma Monsignor Cogliero bis. Ahfirli D.Bosco, ma l'esistenza tighec ghalina hia prezzuza.

D.Bosco. Cogliero, nitolboc mur fil porterija u ghamel il parti tighi inti ma dauc in-nies.

Cogliero. Izbah din ((jitiak u jehu mighu lil Uccio))

D.Bosco. Buzzetti, ghajd lil confratelli shabec illi D.Bosco ghandu hafna ghal kalbu lil cuagiaturi u jec jiena ma taithomx l'abitu religius, ghaliex libsin hecc actar teunu tistghau tghanlu gid.

Buzzetti. Grazi D.Bosco, ahna nafu illi mhux l'abitu jghamel lir-religius, ma l'osservanza tar-regola li inti hallastinna.

D.Bosco. Bravu Buzzetti, dic hia l'eredita' colla li sejjer inhallilcom. Dun ~~Rosco~~ tibcux il meut tighi, ghaliex dan hua dejn illi cull wiehed irid ihallas, ma ibcu jec thassru it-testment tighi.

D.Rua. Missier, ahfirli jec katt xi darba dejjatec, ma ghal li gej chelma wahda minn tighec ma cigix imhassra. **JONROG BUZZ**

D.Bosco. Rua, heggeg dejjem lil confratelli biex jibkghau shahfil vocazioni bhalma bkaitu inti u Cogliero. ((jibda jakta nifsu))

D.Rua. Iva Missier ((Imur ma gemb D.Bosco li issa ghalak ghajneinh))

Ir-Raba' Xena.

Cogliero u ta kabel.

Cogliero. ((jithol, D.Rua imur jilkghau fil bieb)) Hemm fil purterija hafna personalitajet ebar illi iridu jarau lil Dun Bosco, u fosthom hemm ucoll id-Duca ta Norfolk li gie mibghaut mir-Regina Vittoria ta l'Ingliterra.

D.Rua. ((Mim taht ilsien)) Ahfirli monsignur, ma jiena jidirli li mhux prudenza, hares is-sider ta D.Bosco chemm hua affannat... Hua dejjem innakkas u ghandu hila imut bla ma nindunau. ((Dun Bosco ghadu rieked u cultant jicciaklak))

- Cogliero. Ghamilt seua li dalleil ammistratlu issacramenti colla.
- D. Bosco. ((jiftah ghajneinh)) Ah! RUA! Cogliero!
- D. Rua. Dun Bosco! ((Imorru ma gemb D. Bosco.))
- Cogliero.
- D. Bosco. ((Bitbatija u inakkas dejjem)) Morru fitciu fil buiet tas-suttana.. u arau fadallix xihagia tal flus... ghaliex nixtiek illi id-dinja colla tcun taf illi Dun Bosco... miet minn ghair habba geua il but.
- D. Rua. Iva, iva, serraq mohhoc, id-dinja colla taf minn hua Dun Bosco u il benefatturi li afdaulec f'ideinc l'eluf ta flus jafu bil prodigi ta carita' li barget minn die il beneficenza.
- Cogliero. Jafu anche il missionarji D. Bosco...
- D. Bosco. Bl'opri tal Carita' nghalku il buieb ta l'infern... u nifthu il bieb tal Genna... Minn jghajn lil fkir... jistghana b'gid li ma jispiccia katt... Irringrazziau lil benefatturi... u ghajdulhom... illi bil carita' taghom... ahna wakkafna l'opra Salesiana.. Ibzghau ghaz-zmien... Salvau l'erueh...
- D. Rua. ((Jisinghau dejjem, anzi Dun Rua jinnota fuk carta))
- Cogliero.
- D. Bosco. Nirraccomandalcom specialment it-tfal abbandonati. Iz-zghar huma id-delizia ta Gesu' u ta Maria l'oratorji festivi icunu... l'iscop principali tal opra Salesiana... id-dutrina... l'imhabba lejn Gesu'... lejn Maria Ausiliatrice... lejn il Papa... Hobbu lil xulxin bejnitecom... fil pont tal meut nigbru l'opri tal hajja tghana... Minn isalva ruhu icun rebah collox... min jitlifha icun tilef collox... O Vergini Santa, ghajni int fil pont tal meut tighi! Rua, Cogliero, tabbandunaunix.
- Cogliero. Le missier tghana, ahna ghaun u mijet ta Salesiani uliedec jinsabu fis-suali ta ma gembec u anzjusi li jisinghau xi ahbar tghajba.
- D. Bosco. Le uliedi... le... D. Bosco sejjer... ihallicom... jiena ghamilt dejjem li stait... Issa tinghamel fija, il volonta' t'Alla!
- D. Rua. Dun Bosco, cont drabi ohra f'dan l'istat U Maria fejkitec, biex tcun tista tcompli l'opra meravigliusa tighec.
- D. Bosco. Veru... Veru... jiena ma contc hlief... semplici strument f'idein Alla... ma issa Rua... compli int... minn flochi... jiena nixtiek nittajjar ghas-sema... ghaliex minn hemm incun nista actar nghajn lil Congregazioni... uliedi... Salvau l'erueh... Salvau l'erueh..

Il-Hames Xena.

Buzzetti u ta kabel.

- Buzzetti. ((jithol b'ittra f'idhu)) Dun Rua, ghaun din l'ittra urgenti ghalic.
- D. Rua. ((jehu l'ittra, jiftahha u jakraha)) Waslet il barca papali!
- Cogliero. O providenza divina. ((Dun Rua inewwel l'istola lil Cogliero)) Dun Bosco, il Papa kaddis tghana bghattiec il barca tighu.
- D. Bosco. ((Jiftah ghajnejnh bl'acbar gioia)) Il Papa!... Il Papa!...

Cogliero. ((Ibierec lil Dun Bosco))

D. Bosco. Issa... immut... actar cuntent... ((jinstemghau xi tfal jithku allegri))

D. Rua. Buzzetti, mur sicchet dauc it-tfal. ((Buzzetti icun sejjer u jekaf))

D. Bosco. Le nitlobcom..... le..... Halluni... immut b'lehen it-tfal f'uidnejja. Ghajdulhom... li D. Bosco ihobbom, li nistennihom il col fil gloria... tal Genna! ((jghalak ghajneinh))

D. Rua. ((Imur ihares f'ghaineinh D. Bosco)) Monsignor.

Cogliero. ((Imislu il polz)) Il polz kied inakkas.

D. Rua. ((Iuarbu u jghadu beiniethom)) Icunsejjer ahjar insejnu lit-tabib..

Cogliero. Ma hemmx gha fejn Rua, it-tabib id-dispensah ghal collox, issa hemm bzonn li, ahna nerhu ruhna f'idejn Alla.

D. Bosco. ((Jistembah u ihares ma cullumchien)) Rait l'anglu t'Alla!... Rait lil Madonna!... Giuvni sabieh bil giuenah tad-deheb..... Hua resak lejja... u kalli: "Bosco, jiena hua dac l'anglu... li inducrac.. sa mittuelid.. i meta inti cont cchejchen... fil holm tighec... cont ninzel nilghab mighec kalb il fjuri... u bkait ninducrac sa fuk is-sodda tal meut." umbghad rait lil Ausiliatrice tberieni... Gesu' nizef fi hdani... jiena bistu... Hua dahakli... Hua dahkli!!... In manus tuos Domine Commendo Spiritum meum. Maria, iftahli... il bieb..... tal Genna! ((jgholli idhu ibierec id-dinja colla, jibissem jithak lil Rua u Cogliero u jorkod ir-rahda helua tal kaddisin))

D. Rua. ((Ibus lil Dun Bosco)) Ninsahu doppiament iltiema! ((jinzel gharcup-teinh u jahbi uicciu bejn deinh jibchi))

Cogliero. Curagg, ahna tlifna missier fuk l'art, ma acquistaina protettur cbir fissem!! L'ghodua ta l'ewwel ta frar ghas -Salesiani sejra tcun primavera gloriosa, ghalix dina il fragranza li gia'keda tinhas geua dina il camr: tghajd illi il missier tghana D. Bosco, hua il kaddis tat-tfal. ((ibus lil D. Bosco u ipoggilu listola fuk sidru, umbghad jinzel gharupteinh u jinfex jibchi hua ucoll))

Buzzetti. ((Imur ibus lil D. Bosco.)) Dun Bosco, ahfirli talli darba ueggiatt-lec kalbec. ((jargia ibusu i jitlak jibchi))

D. Rua *Separju*
Fr. rays of virgin: son - sempre nigel fukid dar tghana
Jinzel ghal ftit is-sparju u jargia jitla malajr. ((Issa flistess emara fejn miet D. Bosco tinsab is-sodda voita u D. Bosco imlibbes pianeta ta lussu insab poggiut mejjet f'nofs il palc bi Crucifiss f'idhu. Dun Rua i Cogliero ghadom gharcuptejhom ma gembu.))

L'Ahtar Xena.

Buzzetti, Cogliero, D. Rua, tfal, Salesiani u Dun Bosco mejjet.

Buzzetti. ((jithol bi pfemura)) Dun Rua, Monsignor, hemm fil porterija soru, li dalleil giet miracolataninn Dun Bosco!!

Cogliero. ((ikumu)) Miracolu jehor?!

D. Rua.

Buzzetti. Iva, dac il hin stess illi D. Bosco ghalak ghajneinh, din is-soru li chien ila marida issninfis-sodda rait lil Kaddis- biluiekfa ma gamba u kalilha: "Suor Flomena kum u imxi" u issa geit biex tbuslu idu.

D.Rua. O min jista jiddubita illi il missier tghana mhux kied fil Genna?!

Buzzetti. Dun Rua, ippermettli nispiccia; fil hin waslet signura ohra li ghandha fama ta kaddisa u kalet li dalleil lemhet is-smeuuiet jinfethu u kalb miljuni ta angli rat ir-ruh kaddisa tal missier tghana D.Bosco tittajjar ghal geuaa il genna!! (malli Buzzetti jispiccia din il chelma il kniepel idokku bhal festa u jinstama cant maestus, hafna tfal u Salesiani jibdeu dehlin wiehed uara l'jehor ibusu id D.Bosco u ipoggiu fuku il fjuri, meta culhadt dahal, bies id D.Bosco u nizel gharcuptejnh, fil fond tax-xena jider D.Bosco fil gloria malb it-tfal u il presenti colla jintu-nau l'inmu "Dun Bosco Ritorna)

Jinzel is-separju.

JISPICCIA ID-DRAMM.

Autur Galea Carmelo S.C.

Id-drittijet colla huma riservati ghal Autur taht norma tal-ligi.

 24 Marzo 1940

Lina